

BONDEFÖRETAGAREN

PRO
Agria

Lantbrukssällskapet informerar 2/2020 November 2020

Kontraktsproduktion för mjölkgårdar inleds 1.1.2021

*– Vi har verktyg och kunskap
att optimera gårdens produktion!*

sid 8-9

Ekonomiska nyckeltal

– viktiga mätare för att driva ett
lönsamt och effektivt jordbruk!

sid 17

Nu är det WISU på MinGård som gäller!

– kontakta oss i god tid så planerar
vi odlingssäsong -21

sid 10

Dags att uppdatera ekoplan och ekoväxtföljdsplan!

sid 13

LEDARE

UNDER VÅRVINTERN då vi sammanställde årets första kundtidning hade vi enbart en blek aning om vad kommande vår med Covid-19 kunde innebära – många var de skräckscenarier som jag personligen ritade på väggar. Få av dem blev verklighet – mycket bra så!

Vi överlevde våren med restriktioner, fick vårbruket undan och ensilageskörden i lager och nu är det till och med färdig tröskat. Men nu är vi där igen, mitt i stormens öga – i pandemins epicentrum, plötsligt har Covid-19 satt Österbotten på världskartan....med allt vad det medför.

Men nu är vi beredda på det här eller hur! Under sju månaders tid har vi uppmanat er producenter att uppdatera gårdarnas krisberedskap och reservsystem. Vi har alla lärt oss att hosta rätt, tvätta händer, hålla avstånd och till och med bära ansiktsskydd.

Vi på ProAgria Lantbrukssällskapet har utvecklat vår verksamhet och våra tjänster så att vi kan allt mer kan stå till tjänst med våra digitala verktyg! Vi har möjlighet och kunskap att leverera rådgivning åt er på distans, oberoende om det gäller rådgivning inom växtodling, husdjursproduktion eller ekonomifrågor. Och med stolthet kan vi berätta att våra kunder är nöjda med vår service, även på distans!

Covid-19 har minsann möblerat om vår vardag, men den har också gett primärproduktionen den respekten som den förtjänar; aldrig tidigare har den inhemska produktionen och producenten njutit av motsvarande respekt och tacksamhet som den får som bäst. Nu gäller det för oss att ta till vara stunden, visa ännu bättre vad vi gör och kan, och med stolthet fortsätta att ta hand om den Finländska självförsörjningen – tack till er producenter!

I skuggan av Covid-19 sker den största förändringen i finländska mjölkproduktionens historia då Valios mjölkproducenter övergår till kontraktproduktion vid årsskifte. Detta är Valios och dess andelslags strategiska beslut, ett beslut som har mångsidiga påföljder bland producentkåren i Österbotten. Vi på Lantbrukssällskapet har finslipat våra verktyg för att hjälpa er producenter att anpassa er gårds verksamhet inför de kommande förändringar. Nu om någonsin är det dags att optimera gårdens produktion, utnyttja de styrningsverktyg som finns och utvärdera de möjligheter som just ni har på er gård! Läs noggrant anskaffningsandelslagets intervju som vi har i den här tidningen, och läs lika noggrant våra rådgivares tips åt er; vad kan vi tillsammans göra på kort- och långsikt, just på er gård!

Med enorm stolthet vill jag rikta ett stort och varmt tack till Lantbrukssällskapets personal som under Covid-19 pandemin återigen har visat sin flexibilitet och lojalitet både mot Lantbrukssällskapet och våra kunder. De har tagit ett gigantiskt digi-språng genom att på kort tid anamma nya verktyg och arbetssätt, och anpassat sig i en helt ny arbetsmiljö med distansarbete och virtuella möten.

Jag önskar dig givande lästunder med årets andra Bondeföretagaren-tidning, innehållsrik på mycket bred front återigen!

MEIRA-PIA LOHILUOMA

Direktör för Lantbrukssällskapet
050-568 5515

Det Schaumanska Jordbrukspriset 2020

Lantbrukssällskapet har vid sitt årsmöte den 25.6.2020 delat ut Det Schaumanska Jordbrukspriset 2020 åt Linda Pellfolk & Jussi Murto-Koivisto (företaget Ab JMK-Milkhouse).

Foto: Meira-Pia Lohiluoma

SEDAN 2004 HAR Lantbrukssällskapet delat ut det Schaumanska Jordbrukspriset som delas ut var tredje år och pristagaren beslutas av Lantbrukssällskapets styrelse.

Motiveringar gällande årets pristagare Linda Pellfolk & Jussi Murto-Koivisto (företaget Ab JMK-Milkhouse) lyder enligt följande; Linda Pellfolk och Jussi Murto-Koivisto har framgångsrikt utvecklat sitt mjölkföretag till en modern mjölkkanläggning som bedriver ekologisk mjölk- och växtproduktion. Linda och Jussi är även aktiva utanför eget företag och deltar olika organisationers och föreningars verksamhet som gagnar primärproduktionen både regionalt och nationellt. Lantbrukssällskapets styrelse lyfter även fram Lindas och Jussis aktiva arbete med olika medier gällande öppenhet om gårdens verksamhet och vardag, samt deras betydande försvarsarbete med opinionsbildning i den heta klimatdebatten som pågår i media.

KOMPETENSCERTIFIKAT INOM ÅKERDRÄNERING

Dräneringsplanerna MARCUS GJÄLS och SIMON NÄSSLIN har avlagt examen inom åkerdränering som en del av Specialyrkesexamen i vattenhushållning på landsbygden.

Dräneringsplanerare Mikael Blomqvist har examen sen tidigare.

Alla dräneringsplanerna på Lantbrukssällskapet har beviljats kompetenscertifikat inom åkerdränering av täckdikningsföreningen i Finland.

Certifikatet kräver förutom examen inom åkerdränering bl.a. minst 2 års arbetserfarenhet och fortlöpande planeringsarbete av hög standard.

Arbetsmetoderna och utrustningen bör vara sådana att planeringsarbetet ska kunna fylla hög standard.

För att upprätthålla kompetensen krävs det ytterligare att en viss mängd dräneringsplaner uppgörs på årlig basis.

Personalnyheter

ASTA HIMMANEN har anställts som husdjursrådgivare till Lantbrukssällskapet. Aastas arbetsuppgifter består av rådgivning inom mjölk- och dikoproduktion och hon kommer även att specialisera sig inom ekmjölkproduktion. Asta har sitt kontor i Bennäs och har hela Österbottens som sitt arbetsfält.

Agrolog **DANIEL ENGLUND** har jobbat med Lantbrukssällskapets lönsamhetsbokföring redan under två sommarsäsonger. Under hösten har han också börjat jobba med vårt projekt Österbottens Näringshjul. Från och med november kommer Daniel att dela sin arbetstid mellan Lantbrukssällskapet och ÖSP där han börjar jobba med projektet Ekonomie laboratoriet.

NORA BACKLUND jobbar under perioden 1.9.2020 – 31.5.2021 som kommunikötör för Finlands svenska 4H under ordinarie kommunikötör Petra Ingos studieledighet. Vid sidan om kommunikationsjobbet sköter Nora även ledningen av FS4H:s stora leaderfinansierade projekt Spektrum. Nora är stationerad på FS4H:s kansli på Lantbrukssällskapets kontor i Vasa.

Lantbrukssällskapets långvariga mjölkgårdsrådgivare **MONICA NYGÅRD** har gått i pension. Vi är många kollegor och producenter som tackar Monica för fint samarbete under de nästan 40 åren som hon har jobbat med rådgivning bland de Österbottensiska producenterna.

BONDEFÖRETAGAREN

Nr 2/2020 Årgång 20 November 2020
Informationstidning för lantbruksföretagare
ISSN 2323-3648 (print)
ISSN 2323-3656 (online)
Utgivare:
Österbottens Svenska Lantbrukssällskap,
Handelsplanaden 16 D, 65100 VASA

Tfn 010 839 2200,
Fax (06) 319 0201
www.lantbrukssallskapet.fi

Upplaga: 4 600
Chefredaktör: Meira-Pia Lohiluoma
Redaktion: Lantbrukssällskapets
marknadsföringsteam

Ombrytning: Kustmedia Ab Oy /ML
Tryckeri: I-print, 2020
Annonsförsäljning:
Lantbrukssällskapet
För närmare uppgifter om annonsering i Bondeföretagaren
fråga efter vårt mediekort.
Pämbild, foto: Jessika Eklund

Nyheter från Ekomjolkprojektet

CORONAEPIDEMIN HAR PÅVERKAT verksamheten mycket. Men en del har gjorts, några smågruppsträffar, fältträff och webinarium har hållits.

Kommentarer från våra finskspråkiga ekomjolkproducenter som deltar i smågruppsverksamheten är:

- Bra nätverkande med likasinnade
- Många nya tankeställare till det egna arbetet
- Stöd för utmaningar
- Härligt sällskap och bra sammanhållning

Deras kommentarer om ekomjolkseminariet 2019 var:

- Bra ämnen
- Mer tankar kring det egna arbetet
- Prisutdelningen var superbra

Verksamhet inom projektet

Årligen ordnas också ett ekomjolkseminarium och i år blir det digitalt den 26.11 klockan 10-15.

I planeringen finns ett gårdsbesök till Tikan Maito, Kurikka i november, om coronaepidemin tillåter det. Gården har producerat ekomjolk sedan år 2000 och idag har de cirka 350 kor. Gården har 15 växtodlings samarbetspartners.

Smågruppsverksamhet ordnas från början av året 2021. I smågrupperna deltar 4-8 gårdar och vi träffas 4 gånger under året med olika aktuella frågor och önskemål från grupperna samt en fältdag. Det finns även möjlighet att ordna temadagar, där man tar fasta på olika ekorelaterade frågor.

I februari planeras en studieresa 10-12.2-21 mot Uleåborgshället.

Kontaktpersoner

Projektledare är Tiina Peltonen från ProAgria Etelä-Pohjanmaa. Hennes kontaktuppgifter är tfn. 044-481 1309 och tiina.peltonen@proagria.fi. Kontaktpersoner vid Lantbrukssällskapet är mjölgårdssrådgivare Asta Himmanen tfn 050-412 2168 och asta.himmanen@proagria.fi samt ekorådgivare Ulrika Wikman, tfn. 050-5852305 och ulrika.wikman@proagria.fi

Projektinformation

Ekomjolk projektet, vars målsättning är att förbättra ekomjölkgårdarnas konkurrenskraft genom att höja skörde- och produktionsnivån, optimera produktionskostnaderna, förbättra styrningen av helheten på gården samt att öka samarbetet mellan ekoväxtodlings- och ekomjölkgårdar. I projektet är det också möjligt att öka samarbetet mellan svenska och finska producenter i området.

Projektet startade hösten 2019 och är ett 3-årigt utvecklingsprojekt för ekomjolkproduktionen. Samarbetspartners i projektet är ProAgria Etelä-Pohjanmaa och Österbottens Svenska Lantbrukssällskap.

ASTA HIMMANEN

Mjölgårdssrådgivare
050-4122168

EKOMJÖLKSEMINARIE

TORSDAG 26.11 KL. 10-15 PÅ WEBBEN

Anmäl: 60€ (+ moms), inkl. inspelningen.

Presentationerna är på finska. Det är möjligt att få sammanfattningen på svenska. Frågor kan under seminariet även ställas på svenska.

Torsdag 26.11.2020 kl. 10-15

- Välkommen & dagen presenteras
- Aktuellt inom ekosektorn
- Hur påverkar ekoproduktion biodiversiteten?
- Ekomjolkproduktion & ekovallodling i Sverige
- Frågor och diskussion

Essi Tarsia, ProAgria E-P
Tiina Peltonen, ProAgria E-P
Sari Autio, Luke / Luomuinstituutti
Pauliina Jonsson, Jordbruksverket

LUNCH 12.15-12.45

- Tvåhundra kor i ladugården, men hur många maskar finns i åkern?
- Diskussion
- Arrenderar jag åkrar till vilket pris som helst? Frågor om arrende anonymt
- Diskussion
- Gårdsvisa utfodringslösningar

Erkki Vihonen, ProAgria E-P

Juha Pennala, ProAgria E-P

Tuomo Mäkinen, Tikan maati Oy

Utdelning av pris och hedersomnämning

MER INFORMATION GER:

Tiina Peltonen, tiina.peltonen@proagria.fi, 044-481 1309, ProAgria Etelä-Pohjanmaa
Asta Himmanen, asta.himmanen@lantbrukssallskapet.fi, 050-412 2168, ProAgria Österbottens Svenska Lantbrukssällskap

KORT PRESENTATION FRÅN ÅR 2019 PRISBELÖNADE GÅRDAR

Projektet vill ge diplom för:

- Medelproduktion över 11t. Ekm
- Största höjning i medelproduktionen
- Kalvdödighet 0

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Etelä-Pohjanmaa, Österbottens
Svenska Lantbrukssällskap

Smågruppsverksamhet inom projektet Allatiders Mjolk

Vi delar information om de bästa arbetsmetoderna, jämför produktionskostnader och -resultat. Vi tar i bruk testade lösningar och jämför nya erfarenheter med varandra.

Vi erbjuder smågruppsverksamhet med två olika teman. Det ena koncentrerar sig på att effektivisera vallproduktionen. Det andra på management inom mjölkproduktion och vidare på att förbättra kornas hållbarhet.

Vallgrupper

I vallgruppen är centrala teman effektivisering av vallproduktionen och förbättring av lönsamheten. Vi behandlar också den gårdsvisa planen för kolinlagrande odling och hur den förverkligas.

- Vallodling, målsättningar och åtgärder
- Markens bördighet och skördenivå
- Ensilagets produktionskostnader, jämförelse och förbättring
- Optimering av åker användning: mineraljordar, mulljordar, torvjordar
- Värdering av utförda åtgärders effekt på gårdens kolinlagring
- Beräkning av mjölkens kolavtryck med Carbo räknare
- Kartläggning av klimatpåverkan
- Fältbesök

- Produktivitetsökning - ensilagets produktionskostnad

Produktionsgrupper

Teman för gruppen är management, förbättring av mjölkornas hållbarhet och mjölkproduktionens lönsamhet, gårdsvisa målsättningar och plan för förverkligande av dem.

- Målsättningar och åtgärder för utveckling
- Kalvar och ungdjur – kvalitet och kvantitet
- Hälsa och fruktbarhet, rastning/betning
- Ensilage och utfodring
- Värdering av målsättningarnas och planernas inverkan på gårdens kolinlagring
- Beräkning av mjölkens kolavtryck med Carbo räknaren

Etelä-Pohjanmaa, Keski-Suomi
Itä-Suomi, Etelä-Savo
Österbottens Svenska Lantbrukssällskap

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

KUMMIN

Ett bra alternativ i växtföljden

INTRESSERAD
av ett odlingskontrakt?
Ring 050-4440524, Kjällberg

Caraway Finland

www.carawayfinland.fi

RÅD 2020
GARANTI!
ALTERNATIV!
FRAMTID!

Vetenskap till
VETSKAP

KOM IHÅG!
Kontrollera att din
markkartering är i kraft till
kommande odlingssäsong!

Hortilab

Oy Hortilab Ab, Vasavägen 41, 64200 NÄRPES
☎ 06-347 4250 • hortilab@hortilab.fi • www.hortilab.fi

Driftiga bröder på Lövsånare gård

Vi befinner oss hos bröderna Jonas och Johan Löv i Purmo. De har många järn i elden på mjölkgården Lövsånare gård och i deras aktiebolag Purmet. Nu kommer de därtill att fungera som pilotgård för österbottniska mjölkgårdar inom klimatsmarta projektet "Alla tiders mjölk".

BRÖDERNA JONAS (38 ÅR) OCH JOHAN (28 ÅR) tog över jordbruket efter sina föräldrar Ulla-Britt och Mikael 2014, och bildade jordbruks-sammanslutningen Lövsånare gård. De är nu fjärde generationens jordbrukare på gården, men föräldrarna är fortfarande aktivt med i gårdens dagliga sysslor. I lösdriften mjölkas runt 60 kor av en robot och sedan årsskiftet har kvigorna fått flytta till grannbyn på kvighotell. En produktionsökning har skett på gården och under fjolåret låg årsmedelproduktionen/ko på 11 173 kg. Nu har också målet på 12 000 kg EKM/ko överstigits på en tolv månadersperiod.

Vill hjälpa andra

Valio har som målsättning att förse konsumenterna med kolneutral mjölk år 2035. Ett steg i den riktningen är projektet Alla tiders mjölk (eller Mainio Maito på finska). Lantbruks-sällskapet och övriga ProAgria sällskap på andelslaget Maitosuomis område fungerar som samarbetspartners och ska bidra med kunskapsspridning om klimateffektiva åtgärder till mjölkproducenterna. Fokus ligger långt på vallodling samt kartläggning av mjölkgårdens klimatavtryck. Gården blev kontaktad av andelslaget Maitosuomi i somras, då projektet sökte en pilotgård i svenska Österbotten.

– Vi har sedan 2016 ett samarbete med mejeriet genom Artturi skörde-tidsprovtagning, säger Jonas.

Det är de officiella testresultaten på vallens skördeutveckling som publiceras för Valios producenter.

Han fortsätter.

– Det är intressant att följa med utvecklingen och man kommer sig ut och ta proven då man vet att man gör det för andra också och inte bara för egen skull.

Det finns en vilja att hjälpa andra producenter och dela med sig av egna erfarenheter. Men bröderna vill också lära sig nya saker.

– Vi hoppas på att lära oss mer om odlingen, exempelvis hur olika odlingsåtgärder påverkar valltillväxten, funderar bröderna.

Den värdefulla vallen

Bröderna Löv brukar 70 ha åker, varav 65 ha ligger inom 1 km från gården. Huvudgrödan är vall, som får ligga i tre år. Därefter odlas korn som tröskas eller ärt-havre med ett-årigt rajgräs och vallinsädd på ca 8 ha. Ett treskördssystem tillämpas på vallen och vallfröblandningen är Kjellmans "Purmo-blandning".

– Den är framtagen för nejdens odlingsmarker och består av många olika sorter. Det vill vi ha. Då klarar den också olika väderförhållanden bra, konstaterar bröderna.

Gårdens odlingsmarker är organiska mulljordar och mycket mullrika finmoar, den typ av jordar som projektet satsar på att förbättra kunskapen om. En annan sak som projektet vill lyfta upp är uppföljningen av vallens skördenivå, eftersom en hög skörd också ger stor rotmassa och större kolbindning i marken.

– I år snittade vi 8,3 ton ts/ha. Men vi har under åren haft skördar mellan 5,9-11 ton ts/ha beroende på väderförhållanden, berättar Jonas och fortsätter

– Vi siktar på ca 9 ton ts/ha, det är ju också en kostnadsfråga med t.ex. gödsling att nå de högsta skördarna. Vi har ingen skiftesvis uppföljning vad gäller avkastningen, det hoppas vi få hjälp med via projektet.

Maskinparken som används för skörd kan variera, eftersom gården via Johan har ett tätt samarbete med vallmaskinstillverkaren Elho i Bennäs.

– Elho köper in tjänsten som verkstadsföretagare från vårt bolag Purmet, som tillverkar och säljer spolningsaggregat för täckdiken. De eller vi testkör också maskinerna på våra vallar. Det blir en del prototyparbete och servning, då är det behändigt med en gårdsverkstad nära till hands, berättar Johan.

I år har de använt en slätterkross uppdaterad med några prototypdelar inför Elhos kommande modeller. Efter förtorkning skördas ensilaget med dubbelhacka. Packningen är också viktig och det görs med gräv-maskin och traktor.

År 2000 byggdes det första spolaggregatet på gården. Sedan dess har de kört på entreprenad och 2017 började de aktivt marknadsföra maskinerna och grundade bolaget Purmet.

– När man vet vad man vill ha och det inte finns att köpas så måste man ju göra det själv, säger bröderna Jonas och Johan.

– Majoriteten av ensilaget lagras i stukor på asfalt eller betong. Ett fast underlag är ett måste, speciellt då skördarna blivit större och vintrarna kortare, konstaterar de.

De har konstaterat att det blir mindre svinn och bättre ensileringskvalitet då.

– I regel används syra som ensileringsmedel. Vi har testat mjölksyrabakterier med varierande resultat. Det krävs att allt stämmer då, konstaterar de.

Klimatsmarta tankar

Vidare från ensilaget kommer vi in på utfodringen. Jonas har ett förflutet som mjölkgårdsrådgivare på Lantbrukssällskapet och gör utfodringsplaneringen i Kokompassen själv.

– Med årets första skörd kör vi just nu med 27 % kraftfoder i utfodringen. Det är den lägsta procenten vi har haft. Vanligtvis brukar vi ha dubbelt mer, konstaterar han.

Utfodringen är i nuläget separat, det vill säga mjölkorna utfodras med ensilage på foderbordet och kraftfodret ges i foderkiosker och mjölkroboten.

– Vi har nu investerat i en blandarvagn, som kommer att möjliggöra att vi blandar olika ensilageskördar, samt en del kraftfoder. Men ännu vågar vi inte släppa taget om foderkioskerna, ler Jonas.

Mjölkorna går fritt på rastningsbete från juni till september och det har fungerat bra med trafiken till mjölkroboten. Även sinkorna går på bete långt in på hösten.

Gården förhåller sig positivt till medverkan i projektet.

– Det är en win-win situation om vi dessutom kan få ut mer av åkrarna, konstaterar de.

För ett år sedan gjorde gården upp en energiplan. En fliscentral

sköter uppvärmningen på gården och i tankarna finns en biogasanläggning.

– Vi har ett intresse av att ta tillvara det sväm som produceras på gården. Fossila bränslen härstammar ju inte från Finland, så det är ju bara "heimåt" vad man kan ersätta med alternativa energikällor, säger Jonas. Han fortsätter.

– Överlag är det bra marknadsföring att visa konsumenterna att man arbetar för klimatet.

– Så länge det finns ett medvetande hos konsumenten, så är det rätt sak att satsa på, avrundar Johan.

JESSIKA EKLUND

Mjölkgårdsrådgivare
050-595 4906

Foton: Jessica Eklund

Vetenskap till VETSKAP

GRATIS 2020!
Transport av jordprov
fortsätter till den 12.1.21
från 95 uppsamlingsplatser!
Se lista på www.hortilab.fi

Hortilab AB OY
Oy Hortilab Ab, Vasavägen 41, 64200 NÄRPES
© 06-347 4250 • hortilab@hortilab.fi • www.hortilab.fi

GÅRDENS CHECKLISTA

Företagets riskhantering är en viktig del av företagsledning, också inom primärproduktionen!

Uppdatera Gårdens Checklistor så att gårdens beredskap garanterat är i skick!

Checklistor för olika produktionsinriktningar kan du ladda ner från vår hemsida;
<https://www.lantbrukssallskapet.fi/gardens-viktiga-checklistor-hittar-ni-har/>

KURS I JORDBRUKETS BEREDSKAP INFÖR STÖRNINGSSITUATIONER 25.11.2020

I Österbotten ordnas en svenskspråkig beredskapskurs onsdagen den 25.11.2020 virtuellt på plattformen Teams. Experter inom räddningsväsendet el- och vattenförsörjning samt försörjningsberedskap fungerar som föreläsare.

MER INFORMATION om kursen och hur man anmäler sig för du på Försvarsutbildningsförningens MPKs hemsida <https://koulutuskalenteri.mpk.fi/> Koulutuskalenteri. Sista anmälningdag är 23.11.

100-TONNARE

FORSELL MIKAEL OCH WILLMAN MIA i Pedersöre, fick sin fjärde 100-tonnare i augusti 2020, när kon **HEDENHÖS 100-1358451 A** uppnådde 100-ton. Hedenhös är född 13.10.2010. Far S. Turan-dot AAA 43576, morfar H. Piuha AAA 41713, mor Astra 1358450 A. Hedenhös har kalvat 8 ggr. Varav 7 st är kokalvar. Högsta medelavkastningen uppnåddes under det sjätte produktionsåret med 14326 kg (13295 kg EKM). I medeltal har Hedenhös mjölkat 12584 kg/år (12385 kg EKM) med 474 kg medelfett och 454 kg medelprotein.

Foto: Fredrik Forsell.

RANCKENS RANCH: KARITA, STEFAN OCH JOHN HÄGER fick sin nionde 100-tonnare i juni 2020 när kon **ILENA** uppnådde 100 ton mjölk. Ilena är född 11.04.2011 och har kalvat 6 gånger, Ilenas far var Dansire Oman Justi Ole, morfar var Ödegård ET och modern hette Elena. Högsta medelavkastningen uppnåddes under det fjärde produktionsåret med 15 396 kg (14 727 kg EKM). I medeltal har Ilena mjölkat 14 133 kg/år, med 555 kg medelfett och 500 kg medelprotein.

Foto: Pernilla Grön-Stenman (Faba)

KNUTS JOHANNA OCH ANDERS i Pedersöre fick sin andra 100-tonnare i augusti 2020, när kon **VILDA** uppnådde 100-ton. Vilda föddes 6.11.2006. Far K. Tell ET AAA 43785, morfar A. Opus ET A 41320, mor Rullan. Vilda har kalvat 9 ggr., varav 4 är kokalvar. Högsta medelavkastningen nåddes under det sjunde produktionsåret 12474 kg mjölk (11959 EKM) I medeltal har Vilda mjölkat 8773kg/år (8817 EKM) medelfett 353 kg, medelprotein 305 kg

Foto: Johanna Knuts.

ÖSTERBACKA ULF OCH TOM fick sin femte 100-tonnare i mars 2020 när kon **ELEGANCE** nådde 100 000 kg livstidsproducerad mjölk. Elegance är född 24.06.2009 och har kalvat 8 gånger, varav 5 stycken kvigkalvar. Elegancens far var O-Bee Manfred Justic, morfar var Jew.-Acres Sharky ET och modern hette Ylva. Högsta medelavkastningen uppnådde kon under det fjärde produktionsåret med 14 562 kg (15 143 kg EKM). I medeltal har Elegance mjölkat 11 493 kg/år, med 479 kg medelfett och 426 kg medelprotein.

Foto: Axel Österbacka

ÖSTERBERG MIKAEL & ANNE-MAJ fick sin fjärde 100-tonnare i augusti 2020 när kon **BRITHNEY** uppnådde 100 ton mjölk. Brithney är född 27.08.2009, har kalvat 9 gånger och väntar nu sin tionde kalv. Brithneys far var Mäntylän Rakuuna, morfar var Mäns och modern hette Äva. Högsta medelavkastningen uppnåddes under det åttonde produktionsåret med 12 249 kg (11 609 kg EKM). I medeltal har Brithney mjölkat 11 116 kg/år, med 434 kg medelfett och 378 kg medelprotein.

Foto: Anne-Maj Österberg

OPARTISKT UTFODRINGSPLANERING

för gårdens alla djurgrupper – året om!

Med en uppföljningskalkyl (dagsberäkning) får du information om hur du lyckas med den aktuella utfodringen; hur balanserad och lönsam den är. Du får pålitlig information för planering och genomförande av utfodringen.

I vårt förnyade planeringsprogram (Kokompassen) kan vi planera utfodring enligt din besättnings produktionspotential. Vi kan göra jämförelsekalkyler mellan olika fodermedel samt optimera fett- och proteinhalterna i mjölken med hjälp av produktionsuppföljningens resultat.

Kom ihåg att planera utfodringen för gårdens alla djurgrupper – året om!

Jessica Eklund
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-595 4906

Ingeborg Nordberg
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-527 4189

Asta Himmanen
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-412 2168

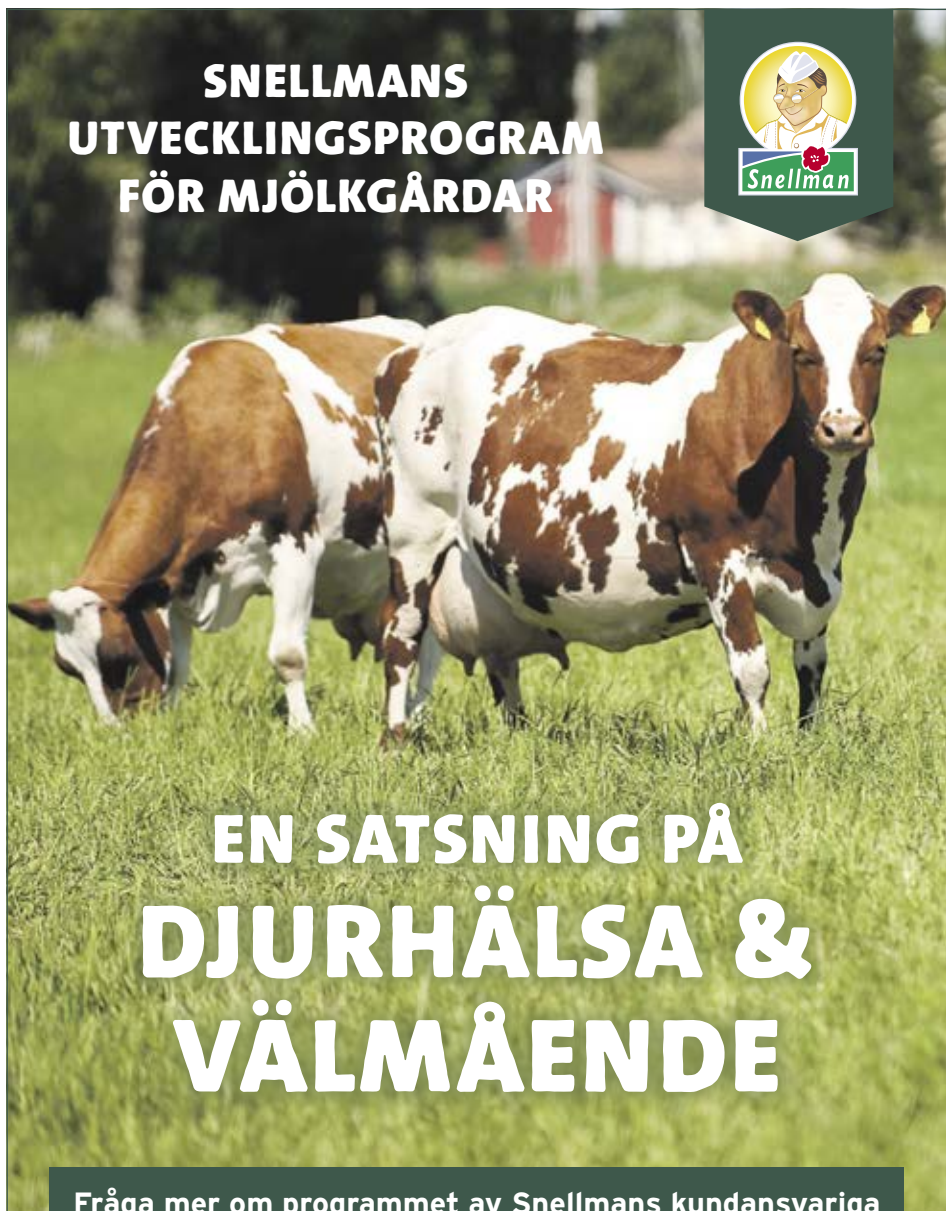

Magnus Blässar
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-432 3970

AUTOMATISERA DITT STALL

Kontakta oss och begär en offert på 3 x robot från din DeLaval säljare:

www.delaval.com/fi/yhteys

**SNELLMANS
UTVECKLINGSPROGRAM
FÖR MJÖLKGÅRDAR**

**EN SATSNING PÅ
DJURHÄLSA &
VÄLMÅENDE**

Fråga mer om programmet av Snellmans kundansvariga på ditt område! Kontaktuppgifterna hittar du i Anelma!
ANELMA.SNELLMAN.FI

EGET ENSILAGE ■ EGET SPANNMÅL ■ HALVKONCENTRAT ■ HELKONCENTRAT
■ FODERKOMPONENTER ■ LIVSMEDELSINDUSTRINS BIPRODUKTER

BÄSTA HELHETSLÖSNINGAR I NÖTUTFODRING FRÅN OSS

Johan Fors

■ Mjölkghärdar/
utfodringsplanering, foder-
och förnödenhetsförsäljning

■ 050 592 3024
■ johan.fors@atria.com

Sören Stenroos

■ Diko- och slutuppfödningsgårdar/
utfodringsplanering, foder- och
förnödenhetsförsäljning

■ Spannmålshandel
■ 050 320 1539
■ soren.stenroos@atria.com

A-Foder ägs av finländska producenter och använder enbart inhemskt spannmål. A-Foders utfodringslösningar baserar sig på gårdens eget producerade spannmål och ensilage. Att optimalt komplettera dessa är en hörnsten i vår utfodringsplanering.

A-FODER

UTFODRAR DE BÄSTA

KursGården 20+ arrangerar kurs i

Webwakka

Plats:
Pedersöre 24.11 kl. 10.30-16.30
Vasa 1.12 kl. 12.00-18.00
Närpes 2.12 kl. 10.00-16.00

Förfrågningar: Henrik Ingo, tfn 044-750 3229

Kurspris: 40€

Anmälan: www.eduya.fi

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Gör dig redo för deltagande i kurser eller möten via Zoom eller Teams!

Beställ en personlig IT-stödperson via KursGården 20+

Via telefon och fjärrövertagning av datorn går stödpersonen igenom de tekniska förutsättningarna för deltagande och ger utbildning i programmets grundläggande funktioner. Du behöver dator med internetuppkoppling samt e-post.

Boka tid per telefon 050-407 00 58
eller 044-750 3229
Tillgängligt fram till 18.12.

Pris: 20 €

Följ oss på

YA! Naturbruksbrickan

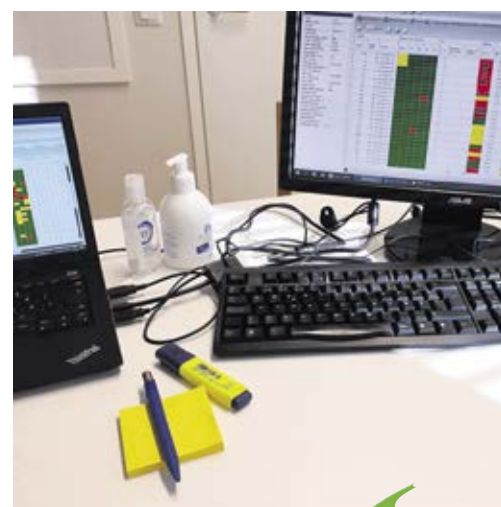
RÅDGIVNING DIGITALT!

Lantbrukssällskapets mål har under hela pandemin varit att säkerställa vår rådgivning till er producenter – er och vår roll inom den inhemska livsmedelsproduktionen är avgörande och vi gör allt för att trygga den verksamheten!

Vår rådgivning fortsätter så normalt som möjligt med hjälp av strikta skyddsåtgärder och med hjälp av digitalteknik.

VI GENOMFÖR GÅRDSBESÖK;

- Om både kunden och rådgivaren är friska
- Våra rådgivare kollar hälsotillståndet med er före besöket förverkligas
- Har du förkylningssymptom – kontakta din rådgivare så sköter vi rådgivningen digitalt!
- Vi håller säkerhetsavstånd, minst 2 meter och använder behövlig skyddsutrustning

Lantbrukssällskapets kunder är mycket nöjda med vår digitala rådgivning! Kontakta våra rådgivare och diskutera hur rådgivningen bäst kan genomföras på er gård!

PRO
Agria

Obligatoriska elektroniska öronmärken 1.1.2021

Foto: Tanja Gammelgård

NÖTDJURENS ELEKTRONISKA IDENTIFIERING blir obligatorisk från och med 1.1.2021. Förändringen gäller alla mjölk- och dikogårdars kalvar födda från 1.1.2021 och framåt. I praktiken innebär förändringen att ett traditionellt märke ska fästas i ena örat och i andra örat ett elektroniskt märke, e-märke (knapp).

Om gården inte redan använder e-märken, behöver man i god tid se till att beställning av e-märken blir gjord. Normal leveranstid är 3-4 veckor. De traditionella hjälpmärkena går alltså inte längre att använda efter årsskiftet, fastän det skulle finnas i lager på gården. E-märken går att beställa i Min Gård, via Mtechs (nötregistrets) kundbetjäning tel.09 856 660 00 eller via Livsmedelsverkets hemsida.

Man kan beställa elektroniska ersättningsmärken till de traditionella hjälpmärkena om många märken "lämnar över" på gården. Beställningen kan göras t.ex. när alla kor kalvat för detta år, endast via samtal till nötregistrets kundbetjäning eller via blankett. Den extra kostnaden för e-märkena ersätts inte. Alter-

nativt börjar man från en ny nummerserie med e-märkena.

För fastsättning går Allflex röda tång att användas. Den finns att köpa via Faba, samt mejeriernas och slakteriernas förnödenhetsbutiker.

>> Om det finns frågor kring märkningen och beställningen, går det att kontakta Ingeborg Nordberg 050 5274189.

JESSIKA EKLUND

Mjölkgårdsrådgivare
050-595 4906

STILIGA SINKOR

Sintiden lönar sig på långsikt

Sintiden återställer kon från föregående laktation och förbereder inför kommande. Då sinkon har bra förhållanden, skötsel och utfodring, dessa påverkar kons kommande laktation och ämnesomsättnings sjukdomar vid kalvningen och strax därefter.

Tjänsten stiliga sinkor

Tillsammans går vi igenom sintidens viktigaste punkter med hjälp av åtgärdslistan, hurudana observationer och mätningar som går att göra på sinkorna och hur de påverkar kon.

Hur man kan undvika/förebygga kalvningsförlamningar eller kvarbliven efterbörd? Eller är problemen dolda?

Är någon av nykalvade kors sjukdomar extra jobbiga?

Åtgärdsorna behöver inte vara stora, men deras betydelse kan vara stor.

Det lönar sig

- Du får en lätt överskådlig åtgärdslista, som beskriver, vilka saker som är i skick och vad som kan förbättras.
- Friskare djur efter kalvning; mindre jobb och utgifter
- Bättre ork i det egna arbetet.
- Lönsamma och långlivade kor.

ASTA HIMMANEN

Mjölkgårdsrådgivare
050-4122168

TIPS RUTAN

- Gör en kontrollerad sinläggning med goda rutiner
- Den optimala sintiden är 8 veckor
- Minns att ta foderanalyser med mineralerna även för sinkornas utfodring
- Grovfoder med en lägre energinivå
- Använd sintidsmineraler

Foto: ProAgria KeskustenLiitto

När dina kvigor sin fulla potential?

Rekryteringen är en av de största kostnaderna inom mjölkproduktionen och kvigan är en kostnad för producenten ända fram till den dag kvigan kalvar in. Därför är det inte konstigt att många vill föda upp kvigorna på ett så enkelt och billigt sätt som möjligt. Men, är det rätt väg att gå?

Kvigorna lägger ribban

I USA har man konstaterat att produktionen 10 veckor in i laktationen hos gårdens förstakalvar ligger inom ett halvt och ett kilo från besättningsens medelproduktion. Det man också sett är att en förstakalvar som inte når upp till sin potential under första laktationen aldrig kommer ikapp, dvs. mjölmängderna i både andra och tredje laktationen påverkas av kvigans uppväxt. Dessa iakttagelser i kombination med varandra innebär att gårdens förstakalvar lägger ribban för hela besättningsens medelproduktion och att en besättning därmed inte kan överträffa den produktionsnivå som förstakalvarna fastställt. På en gård där medellivslängden på korna är under tre laktationer innebär det här att kvigornas uppväxt kommer att ha djupgående inverkan på hela besättningsproduktion.

Håll koll på den dagliga tillväxten

Hur väl dina kvigor presterar under sin första laktation påverkas i hög grad av om hon är mogen för uppgiften. Som producent bör du eftersträva att ha en kvisa som kalvar in vid den ålder och den storlek som resulterar i maximal mjölkproduktion i den kommande laktationen. Mjölproduktionen på-

verkas av kroppsvikten och ålder vid första kalvning och dessa två knyts ihop av den dagliga tillväxten. Om dina kvigor inte vuxit sig tillräckligt stora innan kalvning kommer de i större utsträckning att fortsätta växa under laktationen, men detta sker på bekostnad av mjölkproduktionen. Ett halvt kilo tillväxt per dag under laktationen kostar ca tre kilo mjölk per dag.

Hur tar man tag i detta?

Ett bra sätt att börja är att väga dina fullvuxna kor. Väg kor i tredje laktation ca 80-120 dagar in i laktationen. Då vet du hur stora dina kvigor ska vara när de är fullvuxna. Väg kvigorna innan seminerings och väg även de kvigor som ska kalva in. Vid 265 dagar i dräktighet eller senare ska de väga ca 95 % av vuxenvikten. Alternativt ca 85 % efter kalvning. Beräkna den genomsnittliga tillväxten hos kvigorna på din gård och den tillväxt som du behöver för att de ska nå målvikten. Är det en skillnad mellan dessa bör du undersöka vad skillnaden beror på.

CARIN EKSTRÖM,

husdjursrådgivare på
ProAgria Ålands Hushållningssällskap

Kvalitet blir ledord

i nya kontraktsproduktionen på mjölkgårdar

Foto: Tiina Perälä, Maitosuomi

I och med nya kontraktsproduktionen för mjölkgårdar är det viktigare än någonsin att veta vad det kostar att producera en liter mjölk. Nu är tid att optimera verksamheten och ha kontroll över ekonomin. Förändringen är stor, alla berörs och Pro Agria är till hjälp för producenterna.

FÖR ATT BEMÄSTRA balansen mellan efterfråga och utbud på mjölkproduktmarknaden går man inför kontraktsproduktion inom Valio-gruppen. Den berör alla mjölkproducenter och produktionen ute på gårdarna. Målet är att Valios förädlingskapacitet ska vara i balans med rådande marknadssituation – det betyder inte att köra ner mjölkproduktionen. Kontraktsproduktionen är utarbetad av Valio och andelslagen – alltså producenterna själva som äger andelslagen.

Betjäna på svenska

Valiogruppen har 4500 mjölkproducenter, av landets totala antal om 5400 (per 1.9. 2020).

Maitosuomi är ett av Valios fem anskaffningsandelslag och det andelslag som Ann-Charlott Kjerp företräder. Andelslaget Maitosuomi levererar hälften av Valios mjölmängd på årsbas. Ann-Charlott Kjerp är anskaffningschef och vice VD i andelslaget.

– Vårt område omfattar 116 kommuner och huvudkontoret är i Lapinlahti. 150 av våra 2230 mjölkproducenter är svenskspråkiga och vi är tre i personalen, om 80 anställda, som betjäna på svenska. År 2019 levererade Maitosuomi 876 miljoner liter mjölk till Valio, mjölk som kördes in av 35 fordonskombinationer i trafik dygnet runt. Detta som bakgrundsinformation, säger Kjerp.

Alternativet är sämre pris

Valio sköter förädling/marknadsföring och andelslagen sköter anskaffning.

– Nu är vi i den situationen att det finns för mycket mjölk i Finland. Vi förbrukar allt mindre mjölkprodukter, förklarar hon.

– Vi förädlar och exporterar mervärdesprodukter men vi är en väldigt liten aktör på den europeiska marknaden. En förändring blev nödvändig för att bibehålla vettigt avräkningspris åt producenterna. Alternativet till kontraktsproduktionen är att mjölkpriset sjunker.

– Målet är alltid att ha bra avräkningspris. Valios styrelse beslutar månatligen om mjölkpriset till andelslagen och andelslagets styrelse beslutar om avräkningspriset till ägarna. Det handlar om att styra mängden mjölk som kommer in.

Avtalet kan inte säljas

Den avtalsmängd som tilldelas mjölkproducenterna baserar sig på den största mjölmängd som gården skickat till andelslaget under åren 2017, 2018 och 2019.

Gårdarna har getts möjlighet att ansöka om justeringar. Efter att justeringarna behandlats och beaktats finns inte mera mängder att tillgå.

– Man har den mängd som tilldelats och i detta skede finns inga beslut om när andelslaget reviderar mängderna nästa gång, upplyser Kjerp.

– Fokus vilar nu på vad den enskilda producenten kan göra för att få jämn produktion under året, alltså leverera enligt given avtalsmängd per månad och få det bästa avräkningspriset.

Gårdens årliga avtalsmängd fördelas jämnt över alla månader enligt antalet dagar i respektive månad. Avtalsmängden är producentnummervis och kan inte säljas.

– Det är alltså inte fråga om det tidigare kvotssystemet som fanns en tid och som kunde säljas.

Ann-Charlott Kjerp har arbetat inom branschen i snart 34 år.

– Det här är största förändringen jag varit med om inom branschen. Och då har jag varit med om rätt mycket med strukturovandling och fusioner av många andelslag.

– Detta berör alla mjölkproducenter. En del är nöjda, andra inte. Det har varit, och är, många samtal och känslouttryck.

Arbetet fortsätter

Det finns delar i det nya som ännu inte är klart.

– Det gäller dels avtalsmängder för ekomjölkgårdar. Ekoprodukter är en marknad för sig och därför behandlas kontraktsproduktionen av ekomjölk skilt, säger Kjerp och fortsätter.

– Och dels gäller det generationsväxlingar och gårdsköp, hur det ska skötas mot bakgrunden av att en producent inte kan arva eller köpa en avtalsmängd. Linjedragning för dessa fastställs inom oktober månad.

Följande skede i övergången är att definiera A-B-C-procentandelarna och pristrappan för dessa.

– Vi ställer den totala avtalsmängden i förhållande till anskaffningsavtalet mellan andelslaget och Valio. Med dessa andelar och prisnivåer styrs produktionen i den riktning som behövs – och behovet ser ut att vara en måttlig minskning av den totala mjölmängden under de kommande åren.

Utjämning kvartalsvis

Kvartalsvis utjämningslikvid tas i bruk utöver den månatliga avräkningen inom Maitosuomi.

I utjämningslikviden görs kvartalsvis en retroaktiv utjämningsberäkning på basis av de

Foto: Tanja Gammelgård

FAKTA

- I mars 2020 informerade Valio och deras medlemsandelslag om att man övergår till kontraktsproduktion.
- Avtalsmängder fastställdes för gårdarna baserat på den största mjölmängd som gården skickat till andelslaget under åren 2017, 2018 och 2019.
- De 830 gårdar som ansökt om justering av avtalsmängderna har fått meddelande om fastställd mängd i september 2020.
- I oktober behandlas ekomjölkgårdarnas avtalsmängder.
- Målet är under oktober 2020 besluta om definitionen av A-B-C-procentandelarna.
- I slutet av året 2020 fattas beslut om priset som gäller i början av 2021 av A-B-C-procentandelarna.
- Kontraktsproduktionen tas i bruk 1.1 2021.

tre månadernas avtalsmängd och de tre månadernas faktiska produktion. Fördelningen av mjölkens pris i A-B-C-andelar räknas utifrån denna summa. Den eventuella skillnaden gottgörs som en kvartalsvis utjämningslikvid.

Utjämningslikviden kompenserar på kvartalsnivå till exempel den variation som beror på tidpunkten för avhämtningen och andra månatliga variationer i produktionen.

Den månatliga avräkningen och kvartalsvisa utjämningslikviden tryggar för mjölkgårdsföretaget en jämn mjölklikvid varje månad och styr mjölkproduktionen så att den är jämn på årsnivå.

A-pris betalas ut för största delen av produktionen, B-pris för de sista procenterna av kontraktsmängden och C-pris betalas för den mjölmängd som överskrider kontraktsmängden.

Möjligheter och utmaningar

Det finns både möjligheter och utmaningar. Utmaningarna är hur mjölkgården ska hålla jämn produktion, om avtalsmängden är tillräcklig och hur gården bibehåller resultat och sköter tilltänkta investeringar.

– Möjligheterna är att utveckla och optimera, jämna ut arbetstoppar och effektivera resursanvändningen, avslutar Kjerp.

LISBETH BÄCK, Kustmedia Ab

ProAgria till er tjänst

och ProAgria har verktyg och kunskap, vi kan hjälpa er att hantera den nya situationen!

Pro Agria kan med hjälp av kunnig personal och bra verktyg hjälpa gårdarna i den nya situationen. Mjölkgårdsrådgivare Jessika Eklund, ekonomirådgivare Per-Erik Järn och växtodlingsrådgivare Jonas Löfqvist berättar hur.

– **VI KAN** hjälpa producenterna att hantera den nya situationen, börjar Jessika Eklund.

– Vårt mål är att komma i kontakt med alla gårdar som berörs. Det mest väsentliga är att de som berörs vet vad förändringen betyder vid deras gård. Alla gårdar är unika och gårdens situation avgör hur prognosen ser ut för nästa år. Är kalvningarna ojämnt fördelade längs med året blir mjölkproduktionen också det. Det är viktigt att bilda sig uppfattning om vad det har för ekonomisk betydelse och vilka förändringar som behövs för att optimera produktionen.

Budgetera och följ upp

Per-Erik Järn påpekar vikten av att budgetera och ha kontroll över ekonomin. Känna till utgifter och inkomster och justera planerade inköp och investeringar vid behov. Ha bra kontakt med banken och veta hur kommande förändring med avtalsmängder påverkar ekonomin.

– Följ med och följ upp. Göra skattebokföring tillräckligt ofta för att följa utvecklingen och agera när det behövs. Det är mycket bättre än att göra hela årets skattebokföring vid ett

tillfälle och då kanske ställas inför faktum som är för sent att reda upp.

– För en del kan verksamheten fortgå som tidigare och för andra tvingas man se över produktionen. Då behöver man se till djurmateriålet, vid behov minska djurmängden och kanske fundera på flera olika produktionsinriktningar på gården.

Förändringar kan ske

Vad gäller växtodlingen blir det ännu viktigare att se till foderproduktionens faktiska behov, dess kvalitet och hur den kan produceras på ett förmånligt sätt.

– Det här jobbar vi med hela tiden men ifall förändringar i verksamheten blir aktuella ute på gårdarna är det viktigt att planera om, säger Löfqvist. Hur styra näringsinnehållet i fodret och kan alternativa grödor komma på fråga?

– Att analysera ensilage är jätteviktigt. Mejerierna betalar analyserna och provtagningar kan göras via lantbrukssällskapets Råd 2020-finansiering. Från ensilageanalyserna kan vi optimera en ekonomisk utfodring för välmående djur.

Ingen är ensam om det här

– Vi behöver sätta oss ner med producenterna och fundera, fortsätter Jessika. Hur justera djurantalet för att få jämnhet i produktionen över året. Hur effektivera, hur förbättra djurhälsan och hur producera bästa grovfodret. Vilka produktionsoptimerande åtgärder behövs för bästa möjliga produktion av den djurmängd man har. Hur ser avelssituationen ut?

Foto: Maria Mannström-Ahlskog

Bland annat växtodlingsrådgivare Jonas Löfqvist, mjölkgårdsrådgivare Jessika Eklund och ekonomirådgivare Per-Erik Järn och hjälper gårdarna i den nya situationen.

Kortsiktiga och långsiktiga åtgärder med hjälp av

PROAGRIAS TJÄNSTER OCH VERKTYG

utmärkta med fet stil i denna faktaruta

PÅ KORT SIKT:

- Medvetenhet om hur avtalsproduktionen påverkar gårdens ekonomi, vilka möjligheter finns?
 - **Produktionsprognos** med mjölkgårdsrådgivare, till exempel via teams
 - **Kostnadsbarometern** i Min gård, jämförelse av gårdens kostnader med andra gårdar
- Optimering av utfodring, högre halter och effektivare utnyttjande av ensilaget
 - **Provtagning ensilage**
 - **Utfodringsplanering och -uppföljningskalkyl**
- Förbättrade miljöförhållanden → högre halter
 - **Ko-check**
- Regelbunden ekonomisk uppföljning
 - Tätare **skattebokföring**
 - **Kortsiktig budgetering**
- Avelsföretagen
 - Urval av kor och kvigor för slakt/försäljning
 - Överväg vilka kvigkalvar som ska behållas via genomtest
 - Effektivare brunstkontroll
 - Regelbundna dräktighetsundersökningar
 - Plan hur många kor och kvigor som kan semineras/månad

PÅ LÅNG SIKT:

- Gårdens strategi, vad ska vi producera?
 - **Gårdsteam mjölk + växtodling eller mjölk + ekonomi**
- Grovfoderproduktion
 - Diskussion i samband med **odlingsplanering**
 - Rätt foder till rätt djurgrupp produceras
 - Skördenivå
 - Ensileringskvalitet
 - Avsalugrödor/större andel eget producerat foder
- Ekonomisk planering
 - **Täckningsbidragskalkyl** för att hitta höga kostnader
 - **Långsiktig budgetering** – planera för lönsammare produktion
 - **Behov av investeringar** – kalkyler över lönsamhet
- Avelsföretagen
 - Avelsplanering
 - Planering av djurflöde

– Vi kan hjälpa producenterna att hantera den nya situationen, säger Jessika Eklund.

– Vårt mål är att komma i kontakt med alla gårdar som berörs. Det mest väsentliga är att de som berörs vet vad förändringen betyder vid för deras gård.

– I framtiden blir det knappast lönsamt att producera annat än A-klassmjölk, konstaterar hon.

Pro Agria har befintliga verktyg och program till hjälp för gårdarna. Också nya hjälpmedel med tabeller och rapporteringsgrunder har tagits fram för att lättare åskådliggöra för producenterna vad de nya avtalsmängderna har för inverkan på egen gård.

– Nu lönar det sig att använda de program vi har och följa med regelbundet!

Jessika tillägger.

– Kostnadsbarometern har producenterna tillgång till i Min gård-programmet. De visar överskådlig jämförelse av kostnader per liter producerad mjölk.

Till sist vill Eklund, Järn och Löfqvist betona vikten av att noggrant se över alla led i produktionskedjan.

– Och producenterna ska inte känna sig ensamma i sin nya situation. Alla berörs.

Erfarenhet av foderärtodling 2020

Under de senaste åren har foderindustrins intresse för proteingrödor varit stort. Detta har lett till en ökad areal med foderärter. Själv sådde vi (min bror och jag) i år första gången ärter och slutresultatet var bra. Sorten var Astronaute.

FODERÄRTERNA BÖR SÅS tidigt eftersom växttiden är lång (i praktiken 100-120 dagar). Vi sådde 29:e april och tröskade dem i månadsskiftet augusti-september. I år har mognadstiden varierat stort hos olika odlare och många har klagat på att de haft två "skördar". Man brukar rekommendera sådd av ärter på lerjord men i år blev det så att ju högre mullhalt, desto jämnare mognad. Dessutom rekommenderar jag att ärterna sås på stora öppna fält och inte på "backåkrar" där skuggning förekommer. Sådjupe är ca 5-6 cm.

Ogräsbesprutningen blev inte av för vår del i år p.g.a. att vi höll på med sådd av spannmål och blev tagna på säng. I diskussioner med andra ärtodlare har det visat sig att besprutningen i år fungerat dåligt då försommartorkan var kraftig. Själv tyckte jag att ogräset inte störde förrän i början av augusti då svinmållan började synas bra. Trots rikligt med svinmålla gick tröskningen bra men förensaren på torken var guld värd.

Vi gödslade inte ärterna med någon gödsel förutom startfosfor. Med facit på hand kommer jag nog att rekommendera ärtodling utan eller med högst 10 kg kvävegödsling/ha. Fosfor kan ges enligt maxbehov för ifrågavarande skifte. Sårtheten har legat mellan 200-250 kg/ha och personligen tror jag att ifall man inte sår så tjockt har man det till godo med både mindre liggsäd och bättre och jämnare mognad. Enligt tabellvärde borde ärterna sås 100-140 plantor/m² eller 260-450 kg/ha.

Tröskningen av ärter skall enligt "läroboken" ske när ärterna har en fukthalt kring 20 % eller just när skidorna börjar spricka upp. I praktiken har man några dagar på sig att tröska innan ärterna ligger på marken. Ifall man har mycket svinmålla skall man tröska då vädret är som soligast och blåsten får då också göra sitt. Kvällströskning re-

Foto: Rickard Rex

Ärternas blomningstid.

Tröskning.

kommenderas inte eftersom sällan i tröska lätt gror igen när luftfuktigheten stiger. Man får räkna med att tvätta sällan under och efter tröskning. Sådd av ärter rekommenderas med ett intervall på 5-8 år mellan sådd på samma skifte. Kortare intervall ökar markant risken för ärtröta. Risken för lägre eller dåliga skördar ökar också med kortare intervall. Intresset för tätare såntervall ökar naturligtvis ifall priset på baljväxter håller i sig.

Nästa säsong är det upp till bevis hur bra förfruktvärde ärten egentligen har. Det har ju under senare år blivit populärt med delad kvävegiva ifall näringsvärdet skulle vara lågt men det är en annan femma.

RICKARD REX

Växtodlingsrådgivare
040-515 0285

Nu är det Wisu på Min Gård som gäller!

VINTERN NÄRMAR SIG och skördarbetea är utförda. I det här skedet lönar det sig att gå igenom den gångna växtperioden och redan börja planera den kommande. Ifall man inte ännu har uppdaterat sina skiftesanteckningar lönar det sig att mata in händelserna och anteckningarna för växtperioden 2020. Höstens verktyg heter nuförtiden MinGård Wisu i och med att stödet för gamla WebWisu-programmet upphör i slutet av oktober. Vi rådgivare ställer såklart upp som bollplank om behov uppstår när ni börjar bekanta er med nya versionen.

När händelserna väl är bokförda är bra att gå igenom gjorda observationer och fundera över vad de betyder för den kommande växtperiodens planering och åtgärder. När planeringen för framtiden påbörjas kan man välja att detaljplanera nästa år eller planera ur ett längre perspektiv via nya programmets växt-

följdsplan. Växtföljdsplaneringen är inte kopplad till odlingsplanen utan sker parallellt vid sidan av den årliga planeringen. Via verktyget kan man lätt hålla reda på de stora dragen i ens odling.

Inför vintern vill jag också påminna er om att kontrollera markkarteringarna så analyserna är i kraft. Som tidigare ska dessa förnyas vart femte år och bör vara i kraft när

gödslingen sker. Wisu håller reda på analyserna och föreslår vid behov hur många nya prover som skall tas på respektive skifte.

MAGNUS LÅNGSKOG

Växtodlingsrådgivare
050-551 1693

Odlingssäsongen

Odlingsförhållandena brukar variera ganska mycket beroende på var i vårt avlånga landskap man odlar och så var det även i år.

I DE SÖDRA delarna kom en del jordbrukare igång ovanligt tidigt med vårbruket fast vädret var ganska svalt. I de norra delarna igen så kom vårbruket igång lite senare än normalt p.g.a. det svala vårvädret och på sina håll höll tjälen sig kvar ganska länge. När vårbruket väl kom igång kunde det genomföras i goda förhållanden utan att vädret strulade till det. För ensilagevallens del var tillväxten långsam i maj och övergödslingen gjordes lite senare än normalt. Från mitten av maj till slutet av juni varade en ovanligt torr period och juni månad var också ovanligt varm.

I slutet av maj såg det ut som att den första ensilageskörden skulle bli ganska sen och det var en och annan som tvivlade på att det skulle gå att ta tre ensilageskördar denna säsong. Tack vare det varma vädret i slutet av maj och början av juni tog vallarnas tillväxt ordentlig fart och den första skörden bärgades endast några dagar senare än normalt. Skörden blev på många håll liten p.g.a. den långa torrperiod som föregått. P.g.a. torkan kom tillväxten långsamt igång och de som hade möjlighet till bevattning var tvungna att ty sig till det. Spannmålen led på de flesta håll riktigt ordentligt i torkan med den påföljden att bestockningen blev dålig. Likaså led växterna av näringsbrist så de flesta spannmålsbestånd var både glesa och korta. Växtskyddsbehandlingarna var svåra att utföra i normal tid

Foto: Jonas Löfqvist

eftersom grödorna var så stressade. Där man genomförde behandling trots att grödan var stressad såg man tydligt att den tog skada.

Juli månad var ganska sval och betydligt regnigare än juni. Ensilagevallarnas tillväxt tog ordentlig fart och den andra ensilageskörden blev på de flesta håll ganska stor. Spannmålen som knappt hade bildat några sidokott tidigare under säsongen gjorde det nu istället flera veckor

senare än normalt. Det ledde till att vi fick en stor mängd grönskott som i många fall var både längre och kraftigare än huvudskottet. På de alla torraste områdena var sidokotten så framträdande att huvudskotten knappt syntes. Det här var speciellt vanligt i korn men förekom också i vete och havre.

Tröskningen försvårades ordentligt av grönskotten och många blev tvungna att skjuta fram tröskandet. När tröskandet väl kom igång var torktiderna längre än vanligt p.g.a. den ojämna mognaden. Mot slutet av skördeperioden kom onödigt mycket regn i de norra områdena och det blev problem med bärgningen för de tunga skördemaskinerna. Likaså blev halm bärgningen en krånglig historia i år. För ensilagevallarna var det fuktiga och ganska svala vädret i juli och augusti ganska idealiskt och de flesta kunde även bärga en tredje skörd nästan enligt normal tidtabell.

Den här säsongen har säkert höstplöjning fungerat bättre än vårplöjning, reglerbar dränering och underbevattning har likaså också hjälpt.

En iakttagelse som både jag själv och flera andra odlare har gjort här i det norra området är att spannmålsgrödorna har varit betydligt bättre på de skiften där vallväxter har ingått i växtföljden. Det beror högst antagligen på att markstrukturen är bättre och att det finns mera organiskt material i marken, vilket gör att både vattenhushållningen och näringshushållningen fungerar bättre.

JONAS LÖFQVIST

Växtodlingsrådgivare
050-375 4328

Fotosyntesen

De svenska bönderna har skördat 5,9 miljoner ton spannmål i år. Det är bra. Vi har samtidigt med fotosyntesens hjälp tagit bort 8,7 miljoner ton koldioxid från atmosfären för att producera den skörden.

DET JAG INTE begriper är varför så många människor förknippar jordbruk med utsläpp av växthusgaser. Vi bönder är bra på mycket. Men i frågor som rör PR och kommunikation finns utrymme för förbättring.

Ett första steg skulle kunna vara att vi var och en kommunicerar den klimatnytta vi faktiskt gör.

Här kommer ett räkneexempel:

Om du har skördat 8000 kg vete på ett hektar består skörden till ungefär 40% av kol. Dvs 3200 kg. (procentsatsen är i stort sett samma för alla torkade grödor).

För att binda 3200 kg kol måste vetet fänga in 11 700 kg koldioxid som den omvandlat till vete och syre. (syret i koldioxiden släpps ut i luften igen).

Förutom detta har vetet också fångat in koldioxid för att göra rötter och halm. Denna koldioxid återvänder dock till atmosfären i takt med att skörderesterna bryts ned i marken. Detta går att påverka genom att odla grödor med mer rötter, fleråriga grödor, öka sina skördar och bearbeta jorden mindre. Då stiger halten kol i marken och klimatnyttan förbättras ännu mer. Men för att göra kalkylen enkel så utgår vi från ett nollsummespel i marken.

Men utsläppen då? - Ja det finns utsläpp från odlingen. Främst från användning av gödsel och fossil energi.

Gödseln

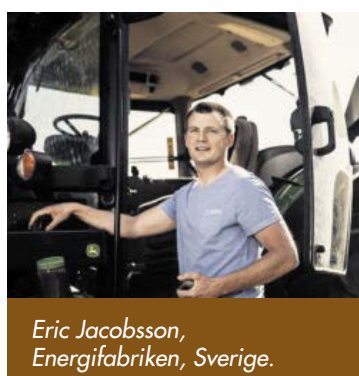
Handelsgödsel till ett hektar vete släpper ut ungefär 1000 kg koldioxid vid tillverkningen. (I kg kvävegödsel släpper ut klimatgaser motsvarande 3-8 kg koldioxid vid tillverkningen.)

Gödseln kan också orsaka utsläpp av lustgas om vi gödslar vattenmättad och blöt jord eller grödor som inte tar upp kvävet. Dessa utsläpp varierar mycket och är svåra att beräkna. En grov genomsnittssiffra för åkermark i Sverige skulle kunna vara 3 kg lustgas/hektar. Eftersom lustgasen har mycket kraftigare klimatpåverkan så motsvaras det av ungefär 900 kg koldioxid/hektar.

Energin vi förbrukar i odlingen ger ungefär ytterligare 250 kg koldioxid/ha, förutsatt att vi använder ca 100 liter fossila bränslen/hektar.

Så hur blir det på sista raden?

Fotosyntes -11 700 kg
Handelsgödsel tillverkning 1000 kg
Lustgasutsläpp 900 kg
Energi 250 kg
Netto -9550 kg

Eric Jacobsson,
Energifabriken, Sverige.

Efter att alla utsläpp räknats med har ett hyggligt avkastande svenskt höstvet tagit bort nästan 10 ton koldioxid från atmosfären.

Så när du har fått en bra skörd - sträck på dig och var stolt! Du har gjort en betydande insats för klimatet! Och glöm inte att berätta om det för människor utanför branschen.

Finländska basuppgifter:

De finländska bönderna har skördat 3,4 miljoner ton spannmål i år → med fotosyntesens hjälp har de samtidigt tagit bort 5 miljoner ton koldioxid från atmosfären för att producera den skörden.

Om du har skördat 5 500 kg korn på ett hektar består skörden till ungefär 40% av kol. Det vill säga 2 200 kg. För att binda 2 200 kg kol måste kornet fänga in 8 000 kg koldioxid som det omvandlat till korn och syre (syret i koldioxiden släpps ut i luften igen).

Så hur blir det på sista raden med finländska siffror?

Fotosyntes: -8 000 kg
Handelsgödseltillverkning: 600 kg
Lustgasutsläpp: 900 kg
Energi: 250 kg
Netto: -6 250 kg

Fältdag på Söderfjärden

DEN 22.9 ORDNADES en fältträff på Söderfjärden. Vid tillfället presenterades försöksfältet med SB-dam och den reglerade dräneringen som byggts för att balansera upp markens grundvattennivå och på så vis minska på urlakningen av metaller till vattendragen. Försöksfältets verksamhet sköts av EU-finansierade projektet Kliva. Projektet syftar till regional kunskap och beredskap för att möta extrema väderfenomen samt stimulerar jord- och skogsbruket till klimatanpassade åtgärder i anslutning till vattendrag. Försöksfältet på Söderfjärden är uppdelat i tre försöksrutor. Den första delen är dränerad på traditionellt vis, den andra med reglerad dränering och den tredje med reglerad dränering med underbevattnings under växtperioden. Med dessa vill man undersöka de olika dränerings-systemens effekt och hur grundvattennivån varierar i försöksrutorna. Under fältträffen grävdes en observationsgrop varifrån det togs markprover till ett pågående forskningsprojekt vid Helsingfors Universitet om sura sulfatjordar.

Sura sulfat jordar

Sura sulfatjordar består enligt GTK av skittat svavelhaltigt material som när det oxiderar för-surar och urlakar metaller till sin närmiljö. Oxideringen beror på att jorden får kontakt med syre t.ex. vid en sänkning av grundvattennivån till följd av dikning. Försurning och högre metallhalter gör att många organismer inte kan leva i omgivningen.

Underbevattnings och reglerad dränering

Med hjälp av underbevattnings och reglerad dränering vill man hålla marken syrefri så länge som möjligt under året för att förhindra oxidation. Underbevattnings och reglerad dränering förbättrar även odlingsförhållandena till följd av en säkrare tillgång på vatten.

DANIEL
ENGLUND

050-576 5517

Foto: Daniel Englund

Jordbruk - en lösning på miljöproblemen del 2

(del 1 publicerades i Bondeföretagaren 1/2020)

I motsats till vad vi kanske tror i den offentliga debatten är jordbruk lösningen på miljöproblemen, inte orsaken till dessa.

Hur jordskanning fungerar

Kartläggning av egenskaperna hos de jordtyper som beskrivs ovan kan göras på många olika sätt. Vi använder en jordskanner som ger information om fältets mångfald, näringsstatus, surhet och jordform. Att kombinera denna information avslöjar också olika miljöfaktorer. Exempelvis återspeglas ytavrinning och risken för erosion i kartutskriften, såväl som effekten av kvävetillskott eller brister av vissa spårämnen.

Med tanke på fälten i Finland gällande dessa aktuella teman, såsom mångfald, växthusgas- och vattenutsläpp, kan vi redan utgå-

ende från sommaren 2019 säga att situationen inte alls är så dålig som allmänheten säger. Tvärtom, det organiska materialet i vår åkermark är bra och vi kan påverka problemområdena genom att ändra bruket av vår åkermark till odling med så kallat "växttäck".

Foton: Jussi Knaapi

Profil av bearbetningsrättika och alvlockring

Alvlockarens brett visar hur mycket bättre bearbetningsrättikans rot tränger ner i lucker jord.

Vattenhushållning

Om vatten samlas så här lätt i en spadgrop, finns det anledning att misstänka att det finns packnings-skador i jordens struktur.

Veris-Valtra-Wintex

Jordskanning mäter den elektroniska konduktiviteten (EC), surhet (pH), mullhalt (NIR-uppskattning) samt gör en markprofil och ytkonturer (topografi). Wintex-borren på frontlyften tar referensprov för att kalibrera mätningarna.

"Versi-Valta-Wintex-i arbet"

Skanningskartor visas i realtid, vilket gör det enkelt att övervaka situationen i hytten.

Jordskanning kan ta reda på många intressanta parametrar, till exempel variation i mullhalt.

Genom att kombinera data från sensorerna kan vi till exempel se kvävet beteende i skiftet. Blå färg indikerar risk för kvävedenitrifikation, röd färg indikerar risken för nitrattutlakning och gröna områden indikerar sannolikheten för kväve-mobilisering. Numeriska data för varje zon kan visas i programmet.

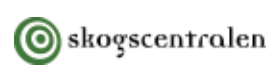
JUSSI KNAAPI, Agronom

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Österbottens vatten och miljö rf

Potatissortförsöken 2020

i Perus, Lappfjärd och Jeppo

Även i år har många både nya och mera bekanta potatissorter fått visa vad de går för i ProAgria Lantbrukssällskapets sortförsök i Perus, Lappfjärd och i motsvarande försök som Jeppo Potatis administrerat i Jeppo.

ÅRETS FÖRSÖKSKNÖLAR HAR varit utsatta för många prövningar. Kallt väder, hetta, torka och rikliga regn har om vartannat utsatt försöksrutorna för hårda prövningar. Dessutom hade Perus-sorterna att tampas med tistlar i lite större omfattning. Dessa kunde dock bemästras men först efter flera olika insatser.

Tjugonde augusti ordnades en föreläsning i Perus. I år var det inte Stefan Nordman som höll i trådarna, eftersom han gått över i annan tjänst, men vi tackar honom för de år som han ansvarat för försöken i Sydösterbotten. I år kunde vi inte inbjuda gäster från utlandet p.g.a. coronaläget, trots att vi har t.ex. svenska, danska, tyska, holländska och franska sorter med i försöken. Trots det mötte ett 80-tal personer upp, mestadels potatisodlare men även folk med anknytning till potatisbranschen.

De finländska sorthusen var väl representerade. SPK, HZPC Kantaperuna, FinPom och Myllymäen Peruna var på plats och informerade om aktuella saker med anknytning till äldre och nyare potatissorter. Även PAYR (potatisbranschens samarbetsorgan) fanns på plats med senaste nytt gällande marknadsföring av potatis och dess image. De utländska sortföretag, som har sorter med i våra försöksfält är Danespo, Agrico, Bjälbo Trädgård, Sipre och Schaap Holland.

Speciellt för sorterna i år var ett rätt högt knölanttal per planta, något storfallande knölsortiment, en del växtsprickor och höga ha-skördar

Stefan Nordman och Leif Hammarberg kollar plantsättningen i Perus 3.7.

Upptagning av försöksrutorna i Jeppo 1.10. F.v. Johan Häggman, JePo, Rickard Rex, ProAgria Lantbrukssällskapet, Johan Willman, Berner och Tommi Tuomela, FinPom. Dessutom var Olav Nylund, JePo och Jan-Erik Back, ProAgria Lantbrukssällskapet med vid upptagningen.

Foton: Jan-Erik Back

Presentation av sortförsöken i Perus 20.8.

för många sorter. Vi bör dock komma ihåg att försöksrutorna är små och de höga skördenivåer vi uppnår här kan inte direkt överföras på stora arealer i praktiska odlarförhållanden. Men försöken är riktiga och sortegenskaperna kommer fram i försöken. Gällande sjukdomar är det främst filtsjuka och stjälbakterios som förekommit i större omfattning. Sommaren 2020 var ingen bladmögelsommar, vilket även de ekologiska potatisodlarna har uppskattat.

En del av försöksfältet i Jeppo var vid upptagningen första oktober riktigt blött, vilket tyvärr alltför väl speglar de verkliga upptagningsförhållanden nu på senhösten, speciellt i de norra delarna av vårt landskap. Vi skall dock tro att merparten av potatisen fås upp och att den står sej i potatislagren under lagringsperioden. Potatissorterna i Perus tas upp andra veckan i oktober.

JAN-ERIK
BACK

Kundservicechef
050-441 7511

Växtskyddsexamen

– olika möjligheter att avlägga den

Vi har varje höst ordnat fysiska växtskyddsexamenskurser runt omkring i vårt landskap. I höst tar vi det lugnare med den saken på grund av coronaläget. Behöver du uppdatera din examen har du flera möjligheter. Du kan ta kontakt med oss växtodlingsrådgivare vid Lantbrukssällskapet, så får du fylla i frågeformuläret vid ett vanligt kundbesök eller så kan vi ta det via nätet, Teams. Du kan också på egen hand sköta saken genom att logga in på den elektroniska

växtskyddsexamen. Du hittar länken t.ex. på vår hemsida www.lantbrukssallskapet.fi /Aktuellt.

Växthusodlare som behöver förnya sin examen ombuds kontakta växthusrådgivare Kaisa Haga, 050- 911 5920, kaisa.haga@lantbrukssallskapet.fi

Förhoppningsvis kan vi i början på ett nytt år ordna vanliga examenstillfällen igen. Följ med informationen på vår hemsida och i våra nyhetsbrev!

Potatisforskningsanstalten

Forskning, information och tjänster

Verksamheten fortsätter på Räpi försöksgård i Säkylä växtperioden 2021

petla.fi, e-posti: info@petla.fi

Fånggrödor, landskapsåkrar och mera mångsidig växtföljd

Foto: Cecilia Ohlsson

Hos Cecilia och Tomas Ohlsson satsar man på mångfalden, i många bemärkelser. I fråga om utkomsten har man flera ben att stå på, både jordbruk och biodling. I odlingen syns den biologiska mångfalden.

Fånggröda

Man använder engelskt rajgräs som fånggröda i spannmål. I år blev fånggrödan nästan för kraftig, eftersom spannmålen var kort, men det förekom ingen liggväxt så tröskningen gick bra. Det är dock lite mera utmanande att ta tillvara halmen med fånggrödan i botten. Fånggrödan lämnar de över vintern och plöjer på våren. Tomas konstaterar att fånggrödan gör att marken bär bra på våren. Speciellt på torkkänsliga, mullfattiga och sandiga skiften är målet att långsiktigt öka mullhalten.

Landskapsåkrar ingår i växtföljden och utnyttjas i biodlingen

”Speciellt den persiska klöver ser fin ut i år” säger Tomas Ohlsson. Ohlssons använder vanligen en blandning av honungsfacelia, persisk klöver och rajgräs. I år har de även lite sötväppling i landskapsåkrarna. Arterna kompletterar varandra. Honungsfacelia blommar ut snabbare medan persiska klöverna blommar senare. Landskapsåkrarna håller gårdens bin aktiva längre på hösten och därifrån kan de också samla vinterfoder till kupa. Landskapsåkrarna sås efter spannmålen, dels för att jämna ut arbetstoppen med vårbruket, dels för att minska ogrästrycket eftersom blommorna inte är så snabba i starten.

”Vi lägger märke till den positiva efterverkan på följande års spannmålsgröda” säger Thomas. ”På skiften där vi odlar landskapsåker året innan kan vi minska på gödslingen, spannmålen får ingen svingödsel och en aning mindre handelsödsel.”

Honungsfacelia – Facebook @Ohlssons bigård.

Landskapsåker med Persisk klöver i oktober.

Erfarenheter av mångsidig växtföljd

Roger och Jessica Larsson i Peder-söre tog över gården, som Rogers farbror tidigare odlade. Gården hade haft svinproduktion i många år med ensidig spannmålsodling.

Larssons ville pröva om ändrad växtföljd hade någon effekt på mojordarna så de sådde in en 2-årig gröngödslingsvall med 3,5 kg rödklöver och 17 kg timotej/ha. De hade tidigare satt en 1-årig vall med rajgräs utan någon större effekt. Gröngödslingsvallen har i stort sett stått orörd i 2 år och andra har till och med funderat om de tänker sluta odla. De senaste åren har de brutit vallen med en tallriksharvning och slutligen plöjt på hösten.

”Vi har fått rejäla skördeökningar ännu 2-3 år efter vallbrottet med ca 30 kg lägre N-gödsling/ha” säger Larssons. ”Lättare bearbetningar och bättre struktur har i sin tur betytt bättre ekonomi. Vi rekommenderar verkligen en klöverbull med vila åt åkern.”

Stig-Johan Dahlgård är spannmålsproducent med höga målsättningar. ”Jag har funderat rätt så länge på den ensidiga odlingens nackdelar, som känslighet för varierande väderleksförhållanden, tillpackning, dränering m.m. Nu har jag provat några skift med 3 år vall i växtföljden. Vallen som sätts in på våren har bestått av klöver, timotej och rörsvingel. Den har varit ögödselad. Vallen har hittills skördats men nu prövar jag också med gröngödslingsvall.”

”Erfarenheterna hittills har varit goda” säger Stig-Johan. ”Resultatet syns redan vid plöjningen, strukturen är bättre. Dessutom slamar inte jorden på samma sätt som tidigare, bearbetning går lättare, det förekommer mindre missväxt, mindre N-gödsling behövs och skördenivåerna har blivit högre.”

MARGARETA SLOTE

Växtodlingsrådgivare
050-4127627

ANDERS SALO

Växtodlingsrådgivare
050-436 5847

Dags att uppdatera ekoplan och ekoväxtföljdsplan

En ny ekoförordning är på kommande och den medför att ekoplan kommer att behöva en uppdatering. Under säsongens ekogranskningar har det arbetet påbörjats då en tyngdpunkt har varit att granska den befintliga ekoplan ur riskhanterings synvinkel.

MÅNGA AV DE 5-6 åriga ekoväxtföljdsplanerna som gjordes 2015 behöver ses över. Mycket förändringar kan ha hänt under åren eller kommer att ske så en uppdatering är på sin plats.

Ekoväxtföljdsplan

Ekoförbindelsen från 2015 fick 1 år förlängning i år. På många ekogårdar börjar nu den 5-6 åriga växtföljdsplanen ha kommit till sitt slut och det skulle vara dags att göra en ny plan. Odlingen kan också ha förändrats under åren, t.ex. arealen är större, nya grödor kommit till, man upphört eller börjat med djurproduktion, marknadssituationen för spannmålen. Olika faktorer som ska beaktas när växtföljdsplan görs.

Verktyg för planeringen

Min Gård Wisu är ett bra verktyg för att planera växtföljden. Skiften kan grupperas enligt t.ex. plats, jordart, hög-låg skördepotential osv. Olika typer av växtföljder kan lätt göras och planeras in på skiftena. Skiften med olika status, dvs. omläggning och ekologisk, identifieras. En plan på fördelning av grödorna över åren fås både per hektar och procentuellt. Man kan där granska att foderarealen och/eller arealen för avsalugrödor är tillräcklig.

Uppdatering av ekoplan

Vid ekogranskningen den här säsongen har arbete med att se på gårdens ekoplan ur en riskhanterings synvinkel påbörjats. Riskhantering kommer troligen att finnas med i den nya ekoför-

ordningen. Ekoproducenten får fundera över de kritiska punkterna på den egna gården där ekostatusen på de egna produkterna kan äventyras.

I ekoväxtproduktionen kan risker finnas vid t.ex. anskaffning av utsäde och plantor, med nya odlings-skiften och med hanteringen av produkter, som torkning av spannmålen utanför den egna gården. Det kan också vara skäl att utvärdera risken för vinddrift av bekämpningsmedlen från konventionella grannskiften. Vad gör jag om det kommer bekämpningsmedel på min ekoåker? T.ex. en entreprenör besprutar i misstag fel skifte.

Riskpunkter

Riskpunkter i ekodjurproduktionen kan vara anskaffning av djur eller inköp av foder.

Det är viktigt att göra upp förhållningsregler åt sig själv. Hur gör jag om någon av de identifierade risker skulle förverkligas? Dokumentationen förs i ekoplan.

Målet är att säkerställa, att även i oväntade och plötsliga situationer, att man alltid kan fungera rätt och riktigt samt enligt ekoproduktionskraven.

>> Tjänsten ”Råd 2020 eko växt och djur” passar mycket bra är för att uppdatera ekoplan också ur en riskhanterings synvinkel. Vi Råd 2020 eko-rådgivare står gärna till tjänst.

ULRIKA WIKMAN

Ekorådgivare
050-5852 305

Save the date !

EduYA Ab's

GRUNKURS I EKOLOGISK ODLING 2021

Tidpunkt: 2-3.2., 9.2., 17.2. & 23.2.2021
Plats: Yrkesakademin i Österbotten, Kungsgårdsvägen 30 A, 65380 Vasa
Mer info: Ann-Sofi Ljungqvist
ann-sofi.ljungqvist@yrkesakademin.fi
tel. 044-750 3220
eller
Ulrika Wikman,
ulrika.wikman@lantbrukssallskapet.fi
tel. 050-585 2305

YA!
Yrkesakademin
i Österbotten

Höstens Lysande KAMPANJ

DU FÅR LUMONITES EFFEKTIVA PANNLAMPAN NÄR DU KÖPER
2 pallar mineraler och vitaminer eller
3 storsäckar Polar Ape mineraler eller
3 ton Presiis-mineraler eller
4 pallar Denkamilk-dricksfoder!

Feedex

Läs mer på www.feedex.fi

Oy Feedex Ab, Industrigatan 4, 68800 Kallby tel. 020 1984 820

SB Dam, reglerdammen för Nackdiket på Söderfjärden

ProAgria ÖSL har i samarbete med lokala jordbrukare och Kaivotuote utvecklat en damm, SBDam för reglering av vattenflödet i utfallsdiken. Dammen installerades i maj 2018 i Nackdiket på Söderfjärden i samband med rensning av utfallsdiken. Dammen är 1600 mm i genomskärning och den installerades i en trumma av plast på ett ställe där utfallet korsas av en bro.

DAMMEN KAN REGLERAS så att luckorna öppnas och stängs automatiskt under vissa förhållanden. Under torrperioder däms vattnet upp i utfallet, varvid diket fungerar som en reservoar för underbevattning av åkrarna. Genom att hålla grundvattennivån hög kan man minska uppkomsten av surhet och lösliga metaller i den sura sulfatjorden och utlakning till vattendraget. I projektet undersöks också regleringens inverkan på växtligheten i vattendraget. Österbottens NTM-central har undersökt bottenvegetationen innan hela utfallet rensades 2018 och även senare. Projektet har finansierats av StödStiftelsen för täckdikning rf och Österbottens NTM-central.

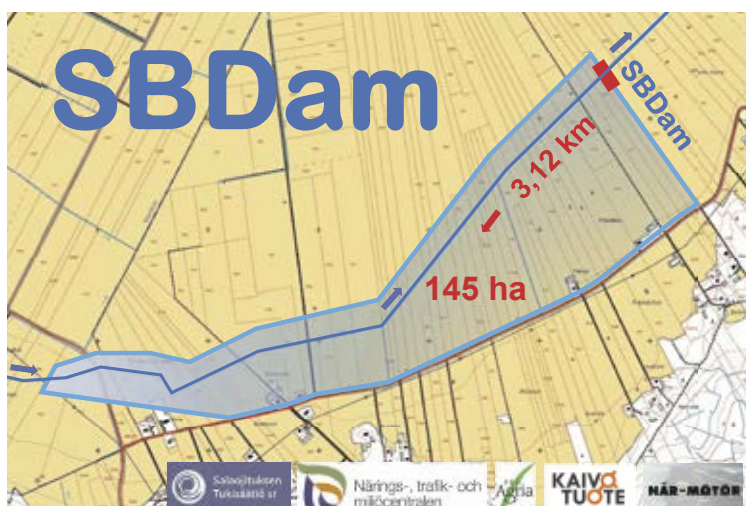
Uppdämningen har fördelar för miljö och odlingen:

- Åtgärden minskar oxidationen av sur sulfatjord.
- Uppdämningen antas minska vegetationen i diken vilket minskar behovet av dikesrensning.
- När diket är fyllt med vatten ger vattnet ett motstöd mot slänterna vilket minskar ras- och erosionsrisken.
- Upplagringen av vatten förbättrar möjligheterna till underbevattning under hela växtperioden.
- På jämna områden fungerar upp-dämningen bra och har ett stort verkningsområde.

Dammen har planerats för att reglera vattenhöjden i utfallsdiken under sommartid. Regleringsdammen har installerats i en befintlig 1600 millimeter grov trumma. Dammluckan kan höjas och sänkas med en elmotor som samtidigt reglerar fördämningshöjden. Uppdämningsnivån kan regleras mellan 535 och 1070 mm. På sidorna av regleringsdammen finns överflödsluckor. Om vattennivån stiger över en kritisk gräns öppnas dammluckan automatiskt. Elmotorn drivs med ett batteri som laddas med solpaneler. Till vintern och vårflödet lyfts dammluckan helt upp ur färan och utfallet fungerar då som normalt.

Vattennivåerna har från och med 4.5.2019 mätts manuellt på dammens båda sidor. Skillnaden mellan vattennivåerna på dammens båda sidor var i medeltal ca 330 mm under perioden 4.5.2019-4.10.2019.

Man har följt med vegetationen i diket sedan sommaren 2017. Den växt som förekommit mest i diket under hela uppföljningstiden är mannagräs, både nedströms och uppströms från dammen. Mannagräs är ett flerårigt gräs som trivs i en näringsrik omgivning och som växer allmänt i åkerdiken. Växten påverkas inte mycket av dikesrensning, utan sprider sig snabbt på lämpliga växt-

Dammens verkningsområde utsträcker sig ca 3,12 km uppströms och omfattar 145 hektar.

ställen. Växtens långa blad flyter i vattnet och vegetationen kan täcka stora områden.

Man har hittills inte kunnat påvisa hur dammbygget påverkar förekomsten av mannagräs, eftersom de senaste somrarna har varit torra. Diket rensades på våren 2018 var-efter växtligheten tydligt minskade, men på grund av de torra somrarna har växten åter lyckats etablera sig på dikesbotten. Vattenmängden i diket påverkas också av vinterns snömängd och tidpunkten då dammen stängs på våren. Man kommer att fortsätta följa upp vegetationen åtminstone över sommaren 2021.

Undersökningen av dammens funktion fortsätter inom det EU-finansierade projektet Interreg Botnia-Atlantica, KLIVA - Vattenbalans, ekosystemtjänster och metalltransport, som pågår 2019-2022. Parter i projektet i Finland är Syd-Österbottens NTM-central, Åbo Akademi, Finlands miljöcentral, Finlands skogscentral och GTK. Syftet med KLIVA-projektet, som startats i Kvarnen-området, är att förbättra jord- och skogsbrukets verksamhetsförutsättningar i ett klimat i förändring. Enligt prognoser kommer torka och översvämningar att bli vanligare i Österbotten och Västerbotten. KLIVA-projektet syftar till att stödja åtgärder med vilka anpassningen till klimatförändringen kan förbättras.

SIMON NÄSSLIN

Dräneringsplanerare
050-431 0734

Bilder Simon Nässlin och Rainer Rosendahl

Jordbrukarna har underbevattnat sina åkrar med enkla flyttbara pumpar, 2-3 gånger under sommaren. Tack vare dammen räcker bevattningsvattnet bättre hela växtperioden.

Vegetationen i färan i augusti 2018 (vänster) och i augusti 2020. Foto: Anna-Maria Koivisto.

Mannagräsets långa blad flyter i det djupa vattnet. Foto: Anna-Maria

Vetenskap till **VETSKAP**

Växthusföretagare - NYHET!
Bestämning av pH-värdet ingår nu också i råvattenanalysen!

Hortilab AB OY
Oy Hortilab Ab, Vasavägen 41, 64200 NÄRPES
© 06-347 4250 • hortilab@hortilab.fi • www.hortilab.fi

Foto Mikael Blomqvist

Behöver ni hjälp med RENSNING AV UTFALL?

Vi erbjuder tjänster i olika skeden av projektet – ta kontakt!

Mikael Blomqvist
Dräneringsplanerare
mobil 050-379 5905

Simon Nässlin
Dräneringsplanerare
mobil 050-431 0734

Marcus Gjals
Dräneringsplanerare
mobil 050-344 6522

Foto ProAgria KeskustenLiitto

Skatteplanering och nettoförmögenhet

Skatteplanering intresserar de flesta, det finns många lagliga sätt att minska sin beskattning. En bra planering av gårdens beskattning minskar skattetrycket och gör det lättare att utveckla gården. Det gynnar hela samhället, och är därför något att sträva till.

INOM FÖRETAGSVERKSAMHET, DIT jordbruket bör räknas, är företagets nettoförmögenhet central när beskattningen ska optimeras. Allmänt anser man med begreppet nettoförmögenhet skillnaden mellan företagets tillgångar och skulder.

Inom jordbruket räknas följande som tillgångar:

1. Åker och byggnadsmark
2. Produktionsbyggnader
3. Bostadsbyggnader och stugor som hyrs ut i jordbruket
4. Maskiner
5. Aktier och andelar som hör till jordbruket
6. Andra tillgångar inom jordbruket (t.ex. stödrätter)

Observera att likvida medel, som till exempel saldot på bankkontot inte räknas med! Däremot sätts 30 % av de löner man betalt under året till nettoförmögenheten. Från tillgångarna dras jordbrukets skulder bort och kvar är nettoförmögenheten. Nettoförmögenheten ger grunden för kapitalinkomstens storlek från jordbruket. Man kan välja att 0 %, 10 % eller 20 % av fjolårets nettoförmögenhet ska bli kapitalinkomst. Resten blir förvärvsinkomst.

Förvärvsinkomsten beskattas enligt andra skatteskalor än kapitalinkomsten. Skalan stiger brant när inkomsten stiger, den är progressiv. Skatteskalan på kapitalinkomst är däremot endast svagt stigande. Vid en hög förvärvsinkomst blir skatten därför betydligt högre än på en kapitalinkomst av samma storlek. I tabellen ses ett exempel på hur stor inbesparingen i skatt kan vara om nettoförmögenheten är stor, jämfört med en gård utan nettoförmögenhet (= skulderna är större än tillgångarna). Gården har en företagare och befinner sig i en kommun med ganska hög skattesats. Inbesparingen i skatt är ca 4400 €! Ju högre resultatet är, desto högre blir inbesparingen.

Om man har ett lågt resultat och inga andra förvärvsinkomster (t.ex. lön) drar man inte nytta av en hög nettoförmögenhet. Det lönar sig nämligen att ha drygt 20 000 € som förvärvsinkomst, därefter blir kapitalinkomsten förmånligare. Men redan om man har en måttlig årslön på 10 000 € - 15 000 € behöver inte jordbruket ge speciellt högt resultat innan det lönar sig med kapitalinkomst.

Hur ökar man då gårdens nettoförmögenhet? På kort sikt handlar det om att anteckna alla tillgångar som hör till. Bland annat andelsinsatsen i mejerier blir ofta betydande. Kom också ihåg att bara ta med jordbrukets skulder, inte skogsbrukets eller privata skulder. Lån för markköp har ofta en del som hör till skogsbruket.

På lång sikt handlar det bland annat om att betala bort lånen tillräckligt snabbt och använda eget kapital till investeringar. Speciellt markköp är besvärliga om de görs med lån, det slutar så gott som alltid med att nettoförmögenheten sjunker rejält. En annan faktor som inverkar är hur snabb avskrivningstakt man har. Om man avskriver tillgångarna snabbare än lånen amorteras, minskar nettoförmögenheten. Använd därför lägre avskrivningar än de maximala!

Det kräver långsiktigt arbete och skatteplanering för att uppnå en hög nettoförmögenhet och optimal beskattning. Det är dock ett arbete som lönar sig, och som i bästa fall förs över till nästa generation. Om nettoförmögenheten är hög kan nämligen nästa generation ta över ett välmående jordbruk till ett lågt pris, till och med som en ren gåva. Då finns det goda förutsättningar för en sund ekonomi!

PER-ERIK JÄRN

Ekonomirådgivare
050 592 0985

	Låg nettoförmögenhet	Hög nettoförmögenhet
Beskattningsbart resultat	60 000	60 000
Nettoförmögenhet	0	150 000
Kapitalinkomst (20 %)	0	30 000
Förvärvsinkomst	60 000	30 000
Skatt	18 705	14 277
Skatteprocent	31,2 %	23,8 %

Från vallen till mjölkglas!

NHK

Vi är ett finskt familjeföretag som koncentrerar sig på import och försäljning av lantbruksmaskiner. Bekanta dig med hela vårt högklassigt sortiment på adressen www.nhk.fi

Mjölkningsrobotförsäljning

Mikael Pettersson
050 472 7664

Joakim Vidjeskog
040 901 1243

Maskinförsäljning
Jan-Mikael Evertson
040 560 1982

Niklas Lindqvist
050 476 2444

e-post:
fornamn.efternamn@nhk.fi

NHK nhk.fi facebook.com/nhkgroup instagram.com/nhkgroup

**Vi tryggar
din vardag och
stöder ditt
arbete!**

Läs mer om LPA-tryggheten på lpa.fi
Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt

Lantbrukssällskapet presenterar stolt!

Farmer Time Finland

#vivillattallabarnskahaenegenbonde

Farmer Time är ett koncept som lanserades i England av jordbrukaren Tom Martin år 2018. Farmer Time går ut på att bönder tar emot digitala studiebesök och målgruppen är barn och unga.

MARTIN BLEV EN viral hit och märke att efterfrågan bland skolorna i England blev större än vad han själv klarade av och rätt fort kom organisationen LEAF (Rådgivarorganisation i England) in och tog över konceptet. Sedan dess har Farmer Time lanserats i många olika länder och från våren 2020 finns Farmer Time också i Finland, under det Aktion Österbotten och NTM-centralen finansierade projektet Farmer Time Finland som ProAgria Österbottens Svenska Lantbrukssällskap driver.

På valborg i år lanserades Farmer Time Finland, mitt under de striktaste covid-19 restriktionerna då distansundervisning var vardag i det finska skolsystemet. Lanseringen blev en succé och flera träffar hann hållas i bråda vårbrukstider i maj.

I höst är redan 7st Österbottensiska producenter aktiva Farmer Time bönder och antalet deltagande klasser är över 10 stycken. Vi räknar att Farmertime i skrivande stund har hunnit arrangera över 500 virtuella studiebesök.

En av producenterna som kom med redan i början då projektet startade är Mats Björklund i Pedersöre. Han är ekologisk dikoproducent och har ett tätt samarbete i växtodlingen tillsammans med sin kollega Jonas Kackur.

Vi åkte ut en dimmig september dag och träffade Mats på åkern just efter att han hade träffat flera fjärdeklasser från Smedsby-Böle skola i Korsholm.

NU HAR MATS nu hållit några Farmer Time träffar och börjar ha en del erfarenheter av projektet. Men om vi backar till i maj då Farmer Time lanserades och frågar honom varför just han blev intresserad av projektet och varför han ville komma med.

– Jag tyckte från början att det lät kanon, och det var ju så i tiden nu då vi lever mitt under en pandemi. Jag har brukat tänka att jag inte har någon aning om till vilket land barn som tidigare har besökt gården har besökt och vilka eventuella sjukdomar de i misstag kan ha burit in till djuren.

Foto Mats Björklund

Mats Björklund är mitt i Farmer Time träff med ca 100 skolelever, direkt från sin traktorhytt!

Så här se de ut i ett klassrum vid Norra Korsholms skola då ett Farmer Time Finland samtal pågår! Bildcollage: Elin Hassel och Sofie Eriksson

Han har också noterat att vuxna allt mindre har koll på var arbetena på gårdarna egentligen går ut och refererar till diskussioner med vuxna som har funderat på om man plöjer eller harvar först och vad allt man egentligen kan göra med en skördetröska.

– Min oro är att dagens barn om 30 år vet ännu mindre, och just därför är projekt som Farmer Time så otroligt viktigt, säger Mats.

DÅ INTERVJUN GÖRS har Mats precis avslutat en träff med hela tre klasser på en och samma gång. Mats får frågan om det känns konstigt att ha så många barn i hytten samtidigt.

– Ja, visst är det lite underligt att tänka att något som skulle ta en hel dag som att alla ska få köra traktor kan ta några minuter och göras mellan en rast och lunchen en vanlig skoldag, tekniken skapar möjligheter, skrattar Mats.

Vilka producenter passar Farmer Time för, finns det några utmaningar och hur mycket av din arbetsdag skulle du säga går åt en dag du träffar eleverna?

– Farmer Time passar för alla producenter som jobbar på sina gårdar under skoltid. Det spelar egentligen ingen roll hur själva verksamheten på gården ser ut. Det finns nog alltid något att visa. För mig tar en träff ungefär 30 minuter, då bjuder jag till och pausar arbetet för att kunna berätta så ingående som möjligt om vad jag annars gör. Tekniken har strulat någon gång, men det

FÖLJ OSS PÅ

f @farmertimefinland
www.farmertime.fi

– Det var riktigt roligt att förklara, först hur ett korn ser ut och vad som det är som man faktiskt tröskar. Sen berättade jag hur skördetrösken fungerar och så ställde jag mig på trösken och filmade själva tröskningen då min kollega tröskade. Fördelen då jag filmade en video var ju att jag då kunde göra om klippen. Fick välja det mest representativa skiftet och att det råkade vara en dag då allting gick som det skulle. Ett superpraktiskt komplement till live-träffarna, säger Mats.

Från projektets vägnar önskar vi att fler producenter kunde anmäla sig, för tillfället har vi några på kö. Men vi vill hellre ha det så att skolorna som anmäler sig inte behöver vänta utan att de direkt kan få en producent. Videon som den Mats gjorde är t.ex. sådant som man som producent kan göra när man vill och sända in till oss på projektet.

TILL SIST FRÅGADE vi Mats hur många träffar han tror han kommer hålla ännu i höst och vad han skulle vilja tipsa andra producenter?

– Jag tror det blir en 2-3 träffar ännu innan jul. Jag är redan mycket nöjd med det som har hållits, inte någon gång förr har vi haft över 200 unika besök på vår gård och i den här farten blir det ju snabbt lika många till, säger Mats

– Som tips till andra är nog att våga anmäla sig och be läraren om förberedda frågor. Har man lite frågor av eleverna på förhand vet man bättre vad dom är intresserade av och kan lättare förklara. Det blir ibland lite en känsla av att man är ensam och håller en monolog. Då hjälper frågorna massor, avslutar Mats.

CHRISTOFFER INGO

Ekonomirådgivare
040 545 5472

Goda österbottniska framgångar i Käytännön Maamies skördetävling

MATIAS RÖNNQVIST OCH HENRIK WÄGAR deltog i den nationella skördetävling som ordnas av tidningen Käytännön Maamies. Matias vann vetetävlingen och Henrik blev tvåa i kummintävlingen. Matias Rönnqvist i Höstves deltog i vetetävlingen med sorten KWS Mistral. Tröskningen genomfördes 14.9 och skörden var 8 719 kg/ha med fukthalten 14%. Matias har bl.a. sysslat med underbevattning på fältet vilket haft en positiv inverkan på skörden.

Henrik Wägar i Pörtom deltog med sitt kumminfält och slutade på en fin andra plats. Skörden uppgick till 2 177 kg/ha med fukthalten 11 % och sorten var Prochan.

VETETÄVLINGEN	Skörd kg/ha
1. Matias Rönnqvist, Vasa	8 719
2. Mty Ruusunen (Henri och Jarmo), Björneborg	7 481
3. Mikael Lehtinen, Kimito	7 431

KUMMINTÄVLINGEN	Skörd kg/ha
1. Hannu Eskola, Loimaa	2338
2. Henrik Wägar, Närpes	2177
3. Ilmari Hunsu, Nousiainen	2042

Foto: Arto Takalampi

Henrik Wägar med dräneringsplanerare Mikael Blomqvist, som mätte ut den exakta tröskade arealen med GPS.

Foto: Mikael Blomqvist

Matias Rönnqvist vid sitt vetefält i Höstves.

Gårdens ekonomiska nyckeltal

Foto Margareta Slotte

När gårdens verksamhet växer och utvecklas blir det svårare att ha allt under kontroll. För att ha en överblick över hur det går ekonomiskt behövs olika mätare. Den enklaste mätaren är att se på saldot på bankkontot. Den ger tyvärr en mycket inexakt och fram för allt en fördröjd bild av verkligheten.

FÖR ATT DRIVA ett lönsamt och effektivt jordbruk, som finns med även om 10 år, behöver man bra mätare på ekonomins status. Helst ska de vara uppdaterade hela tiden och enkla att ta fram och förstå. Det finns många ekonomiska nyckeltal, men här tar jag upp några exempel.

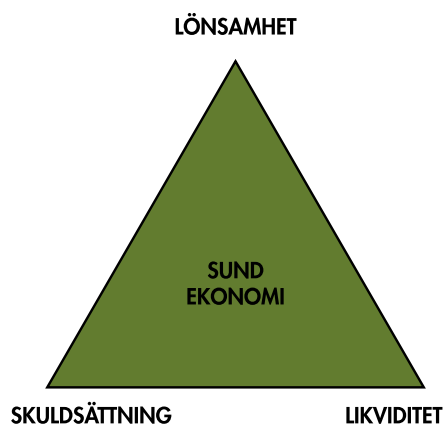
Relativ skuldsättning

Om man dividerar gårdens skulder med dess omsättning får man ett tal som beskriver skuldsättningens nivå. Normalt brukar man omvandla talet till procent. Exempel: skulder 100 000 € / omsättning 200 000 € = 0,5. Omvandlat till procent blir det 50 %, vilket betyder att gårdens skulder är 50 % av omsättningen. Detta nyckeltal säger hur lätt det är att klara av skuldbördan med den nuvarande omsättningen. En grov tumregel är att 100 % är en alarmgräns, överskrids den så bör man följa med skuldsättningen noggrannare. Om man är över 200 % så bör man ha en klar plan för hur skuldsättningen fås ner, och det måste ske inom 3–5 år! Detta nyckeltal kan man enkelt räkna ut från deklarationsblankett 2. Det är helt normalt att nyckeltalet stiger i samband med en stor investering, för det tar ofta några år innan omsättningen har ökat, och skuldsättningen normaliserats.

Lönsamhetsmätare

För att mäta lönsamheten finns det flera nyckeltal. Ett enkelt sätt är att följa med gårdens beskattningsbara resultat, dvs. resultatet i deklarationsblankett 2. Det är dock förknippat med flera problem. Det största är att man kan påverka resultatet genom att använda utjämningsreservering och ändra avskrivningsprocenten. Därför ger det ingen bra bild av verkligheten. En mera korrekt mätare är företagarinkomsten. Den räknas ut på liknande sätt som det beskattningsbara resultatet, men man använder värdeminskning enligt verkliga värden på tillgångarna istället för skatteavskrivningar. Den visar vad företagarna själva får i avkastning på sitt eget arbete och kapital. Om du själv räknar ut företagarinkomsten måste du korrigera skatteavskrivningarna med uppskattade verkliga värdeminskningar på maskiner, byggnader och täckdiken. ProAgria hjälper dig gärna med detta.

En mätare som beskriver hur väl insatserna i produktionen används är utgifternas andel av omsättningen. Den räknar man enkelt ut genom att dividera utgifterna i bl. 2 med omsättningen. Alla utgifter förutom avskrivningar, utjämningsreservering, periodisering och räntor ska tas med. Detta

nyckeltal varierar starkt mellan olika produktionsgrenar. Dessutom inverkar andelen arrendejord, användning av köpta tjänster och avlönad arbetskraft. Därför måste man ta detta i beaktande när man analyserar talet. En tumregel är att mjölk- och dikogårdar samt växtodlingsgårdar bör vara under 55 %. Gårdar som köper in djur för uppfödning kan ha ett tal kring 65 - 70 % utan problem. Ju lägre tal, desto bättre är man på att använda inköpta förnödenheter och tjänster optimalt.

Mätare på likviditeten

Likviditeten är både enkel och svår att mäta. I all sin enkelhet ser man likviditeten genom saldot på bankkontot. Däremot är det svårt att säga när saldot är tillräckligt. En grov tumregel är att man i genomsnitt över året bör ha 10 % av omsättningen som likvida medel. Man kan också tänka sig att medlen ska räcka till 2-3 månaders genomsnittliga utbetalningar. Det kan vara tillräckligt på en gård med ofta återkommande inbetalningar, så som en mjölkgård. En gård som t.ex. säljer hela skörden under hösten och dessutom får merparten av stöden under hösten, behöver ha likvida medel vid årsskiftet så att de räcker till nästa höst. Helst bör det även finnas en reserv utöver det.

Genom att sköta bokföringen fortlöpande under året har man hela tiden koll på de centrala nyckeltalen. Ett nära samarbete med bokföraren behövs därför. ProAgrias egen skattebokföringstjänst gör att vi fortlöpande under året kan ge företagaren information om de centrala nyckeltalen och ge rekommendationer. Hör dig gärna för om vad vi kan erbjuda just dig!

PER-ERIK JÄRN

Ekonomirådgivare
050 592 0985

HUR FÅ TID TILL DET SOM ÄR VÄSENTLIGT?

Anlita oss som ekonomiexperter för ditt företag

Vi sköter bokföring och bokslut, skatteplanering, skattedeklarationer, löneberäkning och fakturering för ditt företag.

Vi samarbetar med lantbruks- och hushållningssällskapen. Kontakta sällskapens rådgivare för bl.a. ekonomiplanering, budgetering och analys av resultaten. Av rådgivarna får du förslag på åtgärder som hjälper dig att hitta det som behöver utvecklas när det gäller produktionen, insatserna, arbetsmetoderna och kundrelationerna. Allt med målet att förbättra din ekonomi.

Välj den helhet av våra tjänster som bäst stöder din verksamhet.

Tag kontakt redan idag!

Bokföringssällskapet

www.bfs.fi

PRO
Agria

NYHETSREV

Vet du om att vi sänder ut ett nyhetsbrev från Lantbrukssällskapet varje månad? Nyhetsbrevet är i elektronisk form och sänds till den e-postadress man uppgett till oss.

Där berättar vi vad som är på gång. Vi påminner om t.ex. viktiga datum i stöd villkoren, informerar om olika tillfällen och presenterar olika tjänster vi erbjuder.

Du kan beställa vårt nyhetsbrev via vår hemsida, www.lantbrukssallskapet.fi.

Efter beställningen kommer en beställningsbekräftelse till din e-postadress.

Beställ vårt nyhetsbrev

Skriv in ditt namn och epost-adress.

Namn

E-post adress*

Prenumerera

Agria Osterbottens Svenska Lantbrukssällskap
Nyhetsbrev augusti 2020

NYHET! Produktionsprognos

Under kommande år kommer det att bli viktigt att förstå hela produktionskedjan så att man inte som möjligt. Med de verktyg vi har kan vi göra en prognos av bl.a. skörd, avkastning, avkastning och utbetalningar för just din gård. Vi visar även vilka verktyg du själv kan använda. Vi delar ut produktionsprognos enligt din gårds förutsättningar. Tjänsten utförs via Rådgivare. Tveka inte att ta kontakt!

Utfodringsplanering i Kokompassen

Med en utfodringsplanering får du information om hur du lyckas med din stallens utfodring. Du får också en översikt över din stallens utfodring och generellt om utfodringen. I vårt färdiga utfodringsprogram kan du göra en utfodringsplanering utifrån din produktionsplan. Vi kan göra utfodringsplaneringer mellan olika skördar och utfodringsplaneringer i mjölkes med hjälp av produktionsplaneringens resultat. Kom ihåg att planera utfodringen för glädans alla djurgrupper – året runt!

PRO
Agria

INVESTERINGSSTÖD

Tips inför investeringsstödansökan för jordbruket och ansökan om utbetalning av investeringsstöd i Hyrrä

Foto: Tor-Erik Asplund

Ansökningsstider

Man kan ansöka om stöd året om men ansökan om investeringsstöd och startstöd är uppdelad i fyra tidsperioder. Se rutan nedan.

Investeringsstöd

När man går i investeringstankar är det viktigt att i god tid börja fundera på finansieringen. Har man möjlighet att söka stöd för investeringen? Ett av grundkriterierna för att få söka investeringsstöd är att företagarkomsten från jordbruket bör vara minst 25 000 euro senast det femte året efter att stödet beviljats. Företagarkomsten räknas ut genom att de rörliga och fasta kostnader, avskrivningar och räntor på skulder som hör till jordbruket dras av från intäkterna från jordbruket.

Stödbjekt

- **Ladugårdar**
- **Svinställ**
- **Fjäderfähus**
- **Får- och getskötsel**
- **Hästhushållning**, stöd beviljas dock inte till serviceverksamhet.
- **Biodling**, beviljande av stöd förutsätter att stödmottagaren har minst 80 bikupor efter det att investeringen genomförts
- **Pälsdjursuppfödning**
- **Växthusproduktion**
- **Torkanläggningar**
- **Täckdikning och reglerbar dränering**, stöd beviljas inte för täckdikning av utfallsdiken och ej heller för investeringar i små pumpstationer
- **Skördemaskiner för gemensamt bruk**, ex. upptagningsmaskiner för potatis eller sockerbetor
- **Produktionslager**
- **Maskinhallar**
- **Energiproduktion**
- **Iordningställande av jordbruksprodukter för försäljning**, stöd beviljas dock inte för investeringar för iordningställande av renkött för försäljning eller äggpackeriernas investeringar
- **Investeringar för främjande av arbetsmiljön, produktionshygien, djurens välbefinnande eller miljöns tillstånd**. Stöd kan beviljas för bygginvesteringar och anskaffningar av maskiner eller anordningar när syftet är att förbättra
 1. Arbetsförhållandena för personer som arbetar i en produktionsbyggnad inom jordbruket
 2. Produktionshygien i ett jordbruksföretag
 3. Djurens välbefinnande
 4. Miljöns tillstånd

I punkterna 1-3 kan stöd endast beviljas om investeringen förbättrar en redan existerande produktionsbyggnad och inte ökar den befintliga produktionskapaciteten.

- Stöd som ingår för stadsborgen. För lån som tas upp för investeringar i mjölkboskaps- och nötkreatursskötsel, svinhushållning, får- och getskötsel, fjäderfäskötsel, hästhushållning, pälsfarmning, växthusproduktion och energiproduktion kan det beviljas statsborgen. Maximibeloppet av statsborgen är 500 000 euro per investering.

Ansökan om stöd i Hyrrä

Stödbeloppet för bygginvesteringar i produktionsbyggnader och renoveringar är alltid över 7 000 euro. Stöd beviljas inte för mindre investeringar än så. När det gäller andra åtgärder är motsvarande belopp 3 000 euro, t.ex. rastgård i anslutning till byggnad. Högst 1 500 000 euro per gård kan beviljas under en period omfattande tre skatteår.

Viktigt är att inte börja en bygginvestering eller annan åtgärd och underteckna inte något avtal (t.ex. ett slutligt överlåtelsebrev, beställningsavtal eller entreprenadavtal) innan ni fått beslut från NTM-centralen. Investeringsstöd beviljas inte om en åtgärd börjat genomföras innan ansökan blev anhängigt. Investeringsstöd beviljas ej heller till anskaffningar som gjorts innan stödbeslutet.

Via e-tjänsten Hyrrä kan man ansöka om investeringsstöd, följa med behandlingen av ärendet och bläddra i ansökningsuppgifter. I Hyrrä sköter man även ansökan om utbetalning av investeringsstöd.

Inför en ansökan om investeringsstöd bör man gå igenom vilka handlingar som bör bifogas till ansökan. Nedan följer en lista över bilagor som bör bifogas till investeringsansökan. Första punkten affärsplan, en affärsplan är en plan för utveckling av gården, detta kan våra ekonomirådgivare hjälpa er med.

Genomförandet av investeringen

Investeringen ska genomföras inom två år från stödbeslutet, genomförandet kan dock

Bilagor som bör bifogas till en investeringsansökan:

- Affärsplan. En affärsplan bör dock inte bifogas till ansökan om det är fråga om täckdikning, investeringar i biodling, anskaffning av skördemaskiner för gemensamt bruk, investeringar som förbättrar arbetsmiljön, produktionshygien, djurens välbefinnande eller miljöns tillstånd
- Bankens kreditutfästelse om man söker räntestödslån för investeringen, blankett 3311
- Deklarationsblankett för föregående deklarations år
- Senaste beskattningsbeslut
- Kopior av arrende- och hyresavtal om den byggnad som ska stödas är belägen på ett område vars besittning baserar sig på ett arrende- eller hyresavtal. Hyres- och arrendeavtalen ska för beviljande av stöd vara i kraft i 10 år och vara intecknade
- Förteckning över företagets skulder, blankett 500 eller lånesammandrag från banken
- Kopior av myndighets tillstånd, bygglov, miljötillstånd osv.
- Ritningar
- Kostnadsförslog
- Situationsplan
- Specialplaner om sådana finns, t.ex. VVS-, el och andra motsvarande planer
- När det gäller täckdiken och andra objekt så som byggande, bör planer som är utarbetade med tillräcklig yrkesskicklighet bifogas.
- I fråga om maskiner, anordningar osv. bör offerter bifogas
- Om sökanden är ett samfund, ska till ansökan dessutom bifogas, resultat- och balansräkning för de tre föregående åren, handelsregisterutdrag, för privat eller offentliga samfund en utredning över namnteckningsrätten samt mötesprotokollet där beslutet att en investering görs.

Mer detaljerad information kring investeringsstöden hittar ni på Livsmedelsverkets webbsidor www.ruokavirasto.fi/sv

Vill ni ha hjälp med ansökningar i Hyrrä är det bara att ta kontakt så hjälper jag er!

förlängas två gånger för högst ett år i sänder (NTM-centralen beviljar förlängningen). En förutsättning är att genomförandet av den åtgärd som stöds har inletts inom utsatt tid och att det finns något godtagbart skäl för förlängningen.

Ansökan om utbetalning av stöd i Hyrrä

Understöd betalas ut och tillstånd att lyfta lån beviljas på basis av de faktiska stödberättigade kostnaderna, **investeringens kostnader bör vara bokförda**. Till stödbjekt som **delfinansieras av EU**, t.ex. ladugårdar och växthus,

ska man till utbetalningsansökan bifoga kopior av fakturan/kvitton, kopia av betalningskvittens samt huvudbok från bokföringen. Till stödbjekt som **finansieras nationellt** ska man bifoga samlingslistor. Har man utfört arbetet själv bör blanketten timjournal för eget arbete fyllas i och bifogas till ansökan. För fysiskt arbete är värdet 15 euro/timme, och värdet på användning av traktor eller motsvarande arbetsmaskin 30 euro/timme, dvs. arbetskarl + arbetsmaskin blir totala värdet 45 euro/timme. I timjournalen kan man endast sätta timmar som utförts runt t.ex. bygget osv. I timjournalen kan man inte sätta in tid för när man t.ex. köpt en vara och levererat varan till bygget osv.

Understöd för byggande kan betalas ut och räntestödslån lyftas i högst fem poster, första och sista posten bör vara minst 20 %. När det gäller andra stödbjekt kan understöd lyftas i två poster. Utbetalning av sista posten/lyftande av lånet förutsätter att bygginvesteringen är klar och genomgått slutsyn.

ANNA
HÖGBACK

Bokföring 050-4087012

ANSÖKNINGSTIDEN

INVESTERINGSSTÖD

16.10 – 15.1

16.1 – 15.3

16.3 – 15.8

16.8 – 15.10

STARTSTÖD

1.11 – 31.1

1.2 – 30.4

1.5 – 31.7

1.8 – 31.10

INVESTERINGSSTÖDEN 2021

- Samma ansökningsomgångar som nu (se artikel)
- I stort sett samma stödbjekt och stödnivåer som tidigare, men troligen kommer investeringsstödet för nötköttsuppfödning att slopas då det gäller utvidgning och

nybyggen. Totalrenoveringar och dikobyggande stöds som tidigare.

- Pågående sjuåriga programperiod tar egentligen slut 2020 men förlängs troligtvis med två år
- Finansieringen är ordnad

VI SOM JOBBAR HÄR ❀ Artikelserie om oss bakom våra tjänster, del 7

Text:
Meira-Pia Lohiluoma

Foton: Privata arkiv

Maria Mannström-Ahlskog

Lantbrukssällskapets specialist inom generationsväxlingar – vill utmana jordbrukaren att planera gårdens verksamhet på lång sikt!

MARIA HAR JOBBAT ett år på Lantbrukssällskapet och generationsväxlingsrådgivning utgör en stor del av hennes arbetsuppgifter. Hon jobbar också med skattebokföring samt med gårdarnas ekonomiplanering som behövs då finansieringsmöjligheter diskuteras med banken eller vid ansökan om investerings- eller startstöd.

Maria tycker att det är mycket givande att få följa med kunderna från att den äldre generationen har bestämt sig att överlåta sitt livsverk till nästa generation, till att den yngre generationen kommer igång med verksamheten och på allvar funderar över sin egen och gårdens framtid. Att få stödja jordbrukarna i detta viktiga skede av deras liv ger mervärde till mitt arbete säger Maria! Maria uppskattar högt kontakten och samarbetet med kunderna, och att tillsammans med kunden komma fram till en bra lösning är målet med rådgivningen. Arbetsgemenskapen och kollegors erfarenhet, det är oundgängligt anser Maria!

MARIAS TIPS TILL KUNDEN:

Marias bästa tips åt Lantbrukssällskapets kunder är att Var frågvisa! Det är bättre att fråga en extra gång om det är något som lämnar oklart. Hon vill utmana alla att ta sig en funderare på hur framtiden på just Er gård ser ut om några år, vad är viktigt för just Er verksamhet?

Asta Himmanen

Lantbrukssällskapets nyaste rådgivare med gedigen kunskap om nötkreatur och allt som sker i ladugården!

ASTAS ARBETSUPPGIFTER PÅ Lantbrukssällskapet består av rådgivning åt mjölkproducenter, dikoproducenter och ekmjölkproducenter. Astas tidigare arbetsfarenhet från avelsföretaget Faba är till stor nytta inom vår rådgivning.

Asta gillar alla kundmöten och utmaningarna som de ger – varje gårdsbesök och varje kundmöte är olika! Hon brinner för att hjälpa producenter och det som motiverar henne allra mest är då man börjar se resultat på gården med hjälp av den rådgivning man har det åt dem.

ASTAS TIPS TILL KUNDEN:

Astas bästa tips åt Lantbrukssällskapets kunder är följande: Gör det ni är bra på, dela på kunskapen ni har, och be om hjälp även i små ärenden.

Christoffer Ingo

Lantbrukssällskapets ekonomirådgivare med hög motivation att utveckla gårdarnas verksamhet via ekonomiplanering!

CHRISTOFFER JOBBAR MED ekonomirådgivning som utöver affärsplaner för investeringar och startstöd består väldigt ofta av gårdarnas framtidskalkyler. Framtidskalkyler hjälper producenter att se om riktningen man har är ekonomisk hållbar, eller om det behöver göras korrigeringar i antingen amorteringar eller produktion.

Christoffers arbetsuppgifter börjar ofta med en diskussion runt ett kaffebord på gården där olika tankar och idéer bOLLAS fram och tillbaka. Slutprodukten blir sen ofta en ekonomiplan för framtiden som kan användas som underlag för beslut t.ex. på en bank.

Christoffer gillar då telefonen ringer och en ny producent hör av sig, och att ingen dag är en annan lik. Det absolut bästa är att uppleva att arbetet som han gör är till hjälp och utvecklar lantbruket i Österbotten. Utöver ekonomirådgivning jobbar Christoffer också med Lantbrukssällskapets projekt Farmer Time Finland.

CHRISTOFFERS TIPS TILL KUNDEN:

Christoffers bästa Tips åt Lantbrukssällskapets kunder är att hör av dej i tid! Det skadar inte att låta utomstående ögon ta en djupdykning i ekonomin eller produktionen också före det krisar. Vår uppgift är att finnas där som din rådgivare.

DIN FINLÄNDSKA LANTBRUKS-
OCH SPANNMÅLSHANDEL

SPANNMÅLS- OCH OLJEVÄXTHANDEL

VÄXTSKYDD

MÄTINSTRUMENT

SMÖRJMEDEL OCH BRÄNNOLJA

UTSÄDE

HANDELSTRÄDGÅRD

GÖDSEL

KALK

Pekka Vaarasto
040 558 5846Kenneth Asp
040 579 3042Johan Willman
050 462 6042Spannmålshandel 010 402 2530
Produktionsinsatser 020 791 4040

www.viljelijanavenaberner.fi

VILJELIJÄN
AVENA BERNER

För den bästa skörden

Österbottens Svenska Lantbrukssällskap r.f.

PRO
Agria

Kontakt

Kansli: Handelsplanaden 16 D, 65100 VASA
Tel. 010 839 2200

e-post: fornamn.efternamn@proagria.fi
www.lantbrukssallskapet.fi

Bennäs kontor: Mjölvägen 2, 68910 BENNÄS

Närpes kontor: Vasavägen 41, 64200 NÄRPES

Observera att kontoren inte är bemannade hela tiden!

Hitta oss på
Facebook!

Administration

Meira-Pia Lohiluoma
Direktör
mobil 050-568 5515

Ann-Louise Söderlund
Ekonom
mobil 050-330 2419

Carina Ahlnäs
Kanslist
010 839 2200

Ann-Sofi Backgren
Specialsakkunnig, IDNET-
Svenskfinland som brobyggare
och pilotområde
mobil 050-5222642

Kenneth Sundman
Svensk Byaservice
mobil 050-3604452

Harriet Sundholm
FS4H/Svenska Österbottens
4H-distrikt. Utbildnings- och
utvecklingsansvarig
mobil 040 771 3134

Ekonomi & miljö

Tor-Erik Asplund
Kundservicechef
mobil 050-386 5922

Per-Erik Järn
Ekonomirådgivare
mobil 050-592 0985

Maria Mannström-Ahlskog
Ekonomirådgivare
mobil 050-3307508

Anne Sigg
Ekonomirådgivare
Moderskapsledig

Christoffer Ingo
Ekonomirådgivare
040 545 5472

Mikael Blomqvist
Dräneringsplanerare
mobil 050-379 5905

Simon Nässlin
Dräneringsplanerare
mobil 050-431 0734

Marcus Gjäl
Dräneringsplanerare
mobil 050-344 6522

Lilian Kanckos
Bokföring
044 989 8041

Johan Kortell
Bokföring
044 989 8042

Anna Högbäck
Bokföring
050-4087012

Ekonomi

Till ditt förfogande finns sakkunniga inom ekonomisk planering och uppföljning. Vi har ett specialkunnande inom jord- och skogsbrukets generationsväxling. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande.

Fredrik Ek
Bioenergirådgivare SLF
mobil 040-754 7182
fredrik.ek@slf.fi

Miljö

Till ditt förfogande finns vi sakkunniga inom dränering och miljö. Vi erbjuder högklassiga tjänster inom dränering och torrläggning, miljöplanering samt mätning. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande.

Husdjursrådgivning

Jessica Eklund
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-595 4906

Ingeborg Nordberg
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-527 4189

Asta Himmanen
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-412 2168

Magnus Blässar
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-432 3970

Jenny Treier
moderskapsledig

Milla Alanco-Ollqvist
Fårrådgivare
mobil 040-706 0558

Husdjursrådgivning

Till ditt förfogande finns sakkunniga inom mjölkproduktion och köttöt-uppfödning. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande. Den ekologiska rådgivningen erbjuder också motsvarande tjänster. Analysering, uppföljning och planering av produktio-nen till gårdens och djurens nytta!

Växtodling, trädgårds- och ekologisk produktion

Jan-Erik Back
Kundservicechef
mobil 050-441 7511

Jonas Löfqvist
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-375 4328

Rickard Rex
Växtodlingsrådgivare
mobil 040-515 0285

Ulrika Wikman
Ekoväxtodlingsrådgivare
mobil 050-585 2305

Magnus Långskog
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-551 1693

Kaisa Haga
Trädgårdsrådgivning
mobil 050-911 5920

Margareta Slotte
Växtodlingsrådgivare,
vallrådgivning
mobil 050-412 7627

Mari Lönnqvist
moderskapsledig

Anders Salo
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-4365847

Nora Backlund
T.f. kommunikatör för
FS4H och projektledare
för projekt Spektrum
mobil 044-079 7079

Daniel Englund
lönsamhetsbokföring
och projekt
mobil 050-576 5517

Växtodling, trädgårds- och ekologisk produktion

Till ditt förfogande finns sakkunniga inom spannmål- och vallodling samt specialväxtodling såsom potatis och kummin. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande. Den ekologiska odlingsrådgivningen erbjuder också motsvarande tjänster.